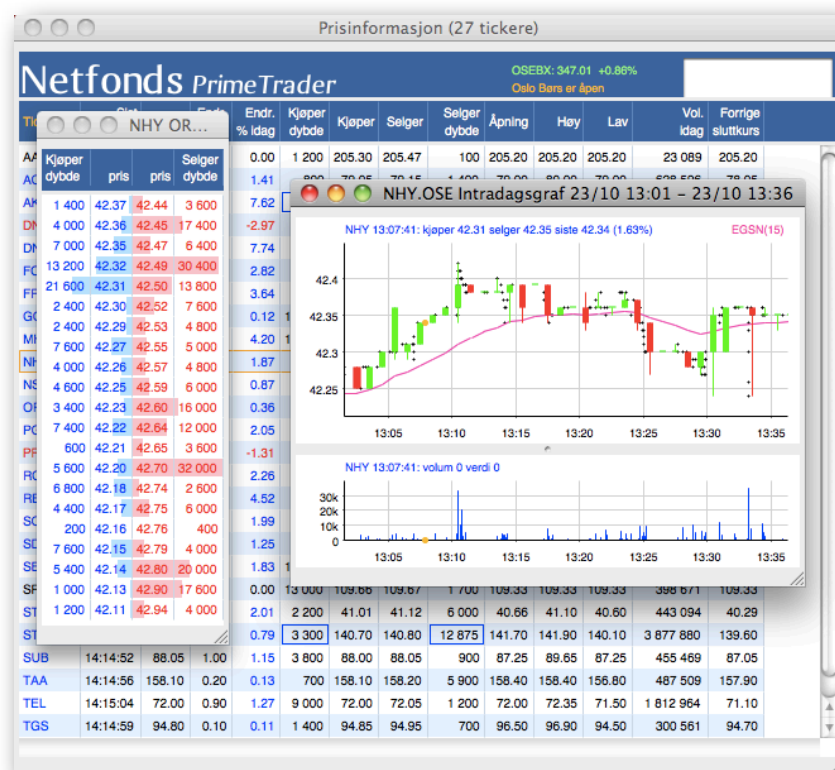

Netfonds Bank PrimeTrader

Brukerhåndbok

Gjelder for versjon 6.0

Sist oppdatert: 21. november 2011

© 2011 Netfonds Bank ASA

Innhold

Komme igang	7
Om PrimeTrader	7
Installasjon	7
Systemkrav	7
Maskinvare	7
Krav til Windows	7
Krav til Linux	7
Krav til Mac OS X:	7
Første gangs oppstart	8
Påloggingsvindu	8
Problem: Påloggingsvinduet vises ikke	8
Standardvinduer ved førstegangs oppstart	10
Prisinformasjon	10
Ordrestatus	10
PrimeTrader Widget	10
Kontoverktøy	10
Komme igang med å handle på 1-2-3	10
1. Finn ticker	10
2. Åpne og fyll ut ordreskjemaet	10
3. Følg med på status i Ordrestatus	11
De enkelte vinduer	12
PrimeTrader-Widget	12
Prisinformasjon	13
Verktøylinjen	13
Tittellinjen	14
Selve tabellen og menyvalgene fra «Handlinger»	14
Innstillinger-menyen	15
PrimeTrader 6.o brukerhåndbok	2

Arkiv-, Rediger- og Vinduer-menyene	15
Hvordan lage flere prisinformasjonsvinduer	16
Legg til tickere med «drag and drop»	17
Bruk «drag and drop» til å endre innholdet i grafer mm.	17
Alarmer	17
Tilpasningsmuligheter	18
Ordreskjemaet	18
Innstillingsmuligheter i «Tilpass PrimeTrader»	19
Om stopp-ordre	19
Om shortsalg	20
Tastaturnarveier for limit i ordreskjemaet	20
Sikrere og enklere tasting av antall for store ordre	20
Ordrebok	20
Innstillinger	21
Velge antall dybder som vises	21
Åpne et ordreskjema	22
Snapshots	22
Historikkvinduet	23
Nytt vindu	23
Zoome	23
Zoome ut	23
Vise RSI- og volumgraf	23
Velge logaritmisk eller lineær graf	24
Legge til et glidende gjennomsnitt	24
Legge til et Bollinger-bånd	24
Tegne en linje selv	24
RSI	24
Intradagsoppdatering	24
Alarmer	24
Candlesticks	24

Klippe og lime grafer	24
Teksten øverst i grafene	25
Skjule tekst	25
Skjule menylinjen (Windows og Linux)	25
Utseende	25
Tilpasningsmuligheter	25
Intradagsgraf	26
Nytt vindu	26
Zoome	26
Zoome ut	26
Zoom-modus	26
Vise RSI- og volumgraf	27
Velge logaritmisk eller lineær graf	27
Legge til et glidende gjennomsnitt	27
Legge til et Bollinger-bånd	27
Tegne en linje selv	27
RSI	27
Alarmer	27
Candlesticks	28
Klippe og lime grafer	28
Teksten øverst i grafene	28
Skjule tekst	28
Skjule menylinjen (Windows og Linux)	28
Utseende	28
Tilpasningsmuligheter	29
Siste N handler	29
Utseende	29
Meglerandel	30
Nyhetsleser	30
Interaksjon med Prisinformasjon	32

Alarmer i nyhetsleseren	32
Lenker i meldinger	32
Ordrestatus	33
Viste kolonner i ordrestatus	33
Innstillinger i Ordrestatus	34
Endringer av ordre	34
Hurtigendringer av ordre	35
Innstillinger for ordrestatusvinduet	35
Intradagsbeholdning	35
Min beholdning	36
Kontoverktøy	36
Utførte handler	37
«Available»	37
Multi-ordreskjema	38
Tickerlinje	39
Vinnere og Tapere	40
Vise fler vinnere/tapere	40
Mest- eller minst omsatt-vindu	40
Filtre på volum eller verdi	40
Handlinger-menyen	40
Ytterligere funksjonalitet	41
Stilark	41
Definere stiler selv	41
Eksport til regneark	42
Aktivere eksportfunksjonen	42
Hente data til regnearkprogram	42
Eksport-funksjoner	42
Kommandosyntaks	42
Bruk av interesselister	42

Oppdateringsfrekvens	43
Import til Excel	43
Lag en ny webspørring	43
Fyll ut ønsket URL	43
Velg tabellen ved å trykke på pilen:	44
Velg ønsket plassering av importerte data:	44
Trykk så på «Egenskaper»:	44
Lenking av vinduer	45
Lage lenkede vinduer	45
Oppdatere lenkene	45
Vinduer som kan lenkes	45
«Fastlimte» vinduer (kun Windows)	45
Interesselister	45
Ytterlige tilpasninger	46

1. Komme igang

1.1. Om PrimeTrader

PrimeTrader er et aksjehandelsprogram med sanntidskurser for rask aksjehandel mot alle børser Netfonds Bank tilbyr handel på. Det er beregnet for brukere med en viss erfaring og vi anbefaler nybegynnere å legge inn ordre via våre websider <http://www.netfonds.no> noen ganger før PrimeTrader tas i bruk til handel.

1.2. Installasjon

PrimeTrader kan lastes ned fra våre websider på <http://www.netfonds.no/pt.php>, eller bestilles på CD fra oss (kontaktinformasjon: se <http://www.netfonds.no/kontakt.php>).

Windows- og Macversjonene installeres av et selvforklarende installerprogram. Linuxversjonene installeres ved å pakke ut det komprimerte tar-arkivet («.tgz»-fil) og kopiere programmet til ønsket sted (f.eks. /usr/local/bin). Windowsversjonen installerer i tillegg et bibliotek fra Microsoft (men kun dersom du bruker eldre Windows enn Vista).

Systemkrav

Operativsystem: Windows, Linux eller Mac OS X.

Maskinvare

Prossessor: 1,5 GHz eller raskere (*)

RAM: Minimum 1GB RAM installert, 2GB anbefalt (*).

Harddisk: 100MB ledig plass.

Internettforbindelse: Avhengig av bruk (bredbånd anbefales).

(*) kravet vil avhenge av bruk og oppsett og prosessormodell.

Krav til Windows

Vi anbefaler Windows XP SP2 eller nyere (Windows 8 er ikke testet ennå).

Krav til Linux

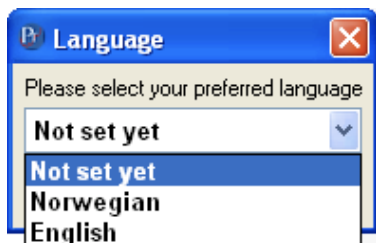
- kernel 2.6 eller nyere
- glibc 2.3.3 eller nyere
- GTK+ 2.4 eller nyere

Krav til Mac OS X:

- For PrimeTrader 6.0 støttes kun Intel Core 2 (fra og med MacBook/MacBook Pro sen 2006-modell)
- Versjon 10.5 (Leopard) eller nyere.

1.3. Første gangs oppstart

Etter installasjon startes programmet på vanlig måte (f.eks. fra Start-menyen i Windows), og du blir bedt om å velge språk:

I resten av denne håndboka forutsettes det at norsk er valgt som språk.

Påloggingsvindu

Dersom PrimeTrader ikke får nettverksproblemer, vil du etter kort tid bli bedt om å logge inn:

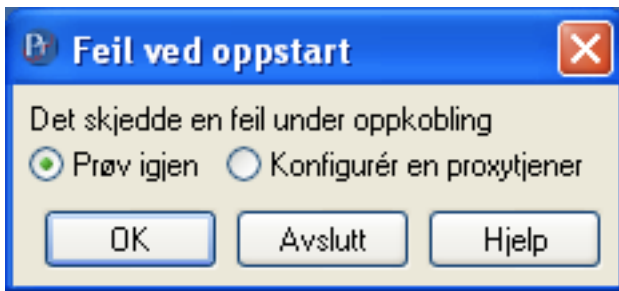
Last lagret oppsett: Her kan du velge oppsett fra tidligere versjoner av PrimeTrader. Disse skal i den grad det lar seg gjøre være kompatible med PrimeTrader 6.0. Dersom du får problemer, kan du velge *Startup Price Only*, så får du samme oppsett som når du bruker PrimeTrader for første gang.

Brukerid og Passord: Dette er de samme som du bruker på Netfonds sine websider. Dersom du ikke er kunde ennå, kan du prøvekjøre PrimeTrader med forsinkete kurser ved å trykke på knappen *Trykk her for å prøvekjøre*. Dersom du er kunde hos Netfonds kan du uten videre bruke PrimeTrader uten ekstrakostnader, men vær klar over at til forskjell fra på websidene, trenger du i PrimeTrader et sanntidskursabonnement for å få sanntidskurser fra Oslo Børs.

Engangskode: Dette skal bare fylles ut dersom du har en kodebrikke fra Netfonds.

Problem: Påloggingsvinduet vises ikke

I stedet vises vekslende statusinformasjon inntil følgende dukker opp:

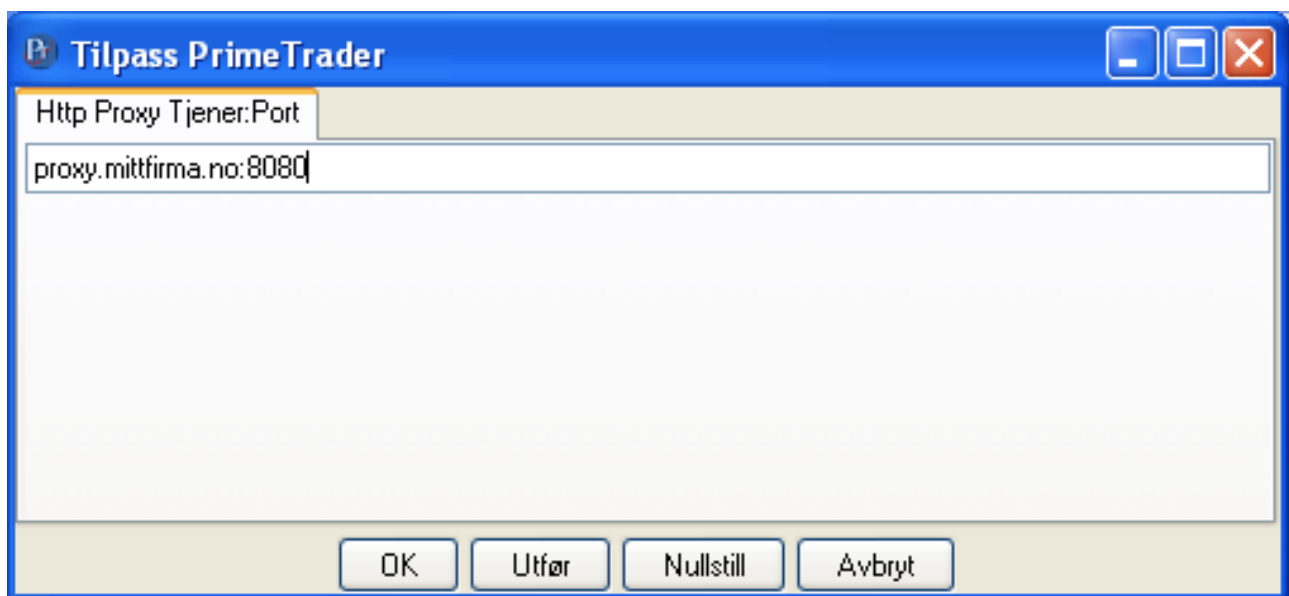

Trykker du på «Hjelp» får du en oversikt over de vanligste årsakene til at oppkobling mislykkes:

For Windowsbrukere på hjemmemaskiner er en personlig brannmur den vanligste årsaken. I bruksanvisningen til brannmuren kan du finne ut hvordan du endrer regelen brannmuren har laget som stenger PrimeTrader ute fra internett (PrimeTrader må gis tillatelse til å kontakte http-porten - port 80).

Dersom du er på et stort bedriftsnett, er det sannsynlig at du må konfigurere en proxytjener. Velg «konfigurer en proxytjener» og trykk OK, og du får opp følgende vindu:

Proxyens adresse skal skrives inn som <adresse>:<port>, f.eks. proxy.mittfirma.no:8080 som i eksemplet over. Trykk OK for å lagre og forsøke oppkopling på nytt.

PrimeTrader støtter ikke proxytjenere som krever autentisering.

1.4. Standardvinduer ved førstegangs oppstart

Prisinformasjon

Dette vinduet er PrimeTraders viktigste vindu, og viser i tabellform kontinuerlig oppdatert informasjon (i sanntid dersom du har sanntidsabonnement) for utvalgte aksjer. Ved førstegangs oppstart inneholder det innholdet av [interesselisten](#) «OSE OBX Shares», som til enhver tid inneholder de aksjene på Oslo Børs som befinner seg i OBX. Fra prisinformasjonsvinduet kan du åpne alle vinduer som gjelder enkeltaksjer, f.eks. intradags- og historikkgrafer, ordrebøker og ordreskjema. Fra Arkiv-menyen (under «Ny») kan du også åpne andre vinduer, som ytterligere prisinformasjonsvinduer, «Vinnere og tapere», «Intradagsbeholdning» mm. Les mer om prisinformasjon [i avsnitt 2.2](#).

Ordrestatus

Dette vinduet gir deg oversikt over alle aktive ordre du har, og gir deg muligheten til å kansellere dem eller endre limit. Les mer [i avsnitt 2.10](#).

PrimeTrader Widget

Dette lille vinduet gir deg varsel når nettforbindelsen går ned, gjør det mulig å raskt minimere og hente fram alle vinduer, raskt avslutte PrimeTrader samt gjenoppfriske forbindelsen dersom du har vært inaktiv. Les mer [i avsnitt 2.1](#).

Kontoverktøy

Dette vinduet får du opp dersom den kontoen du logget inn med kan administrere andre kontoer. Dersom du har mer enn en konto hos Netfonds, kan du styre dette fra websidene våre under «Kontoinformasjon». Dersom du har opprettet en livsforsikringskonto, vil den automatisk bli en underkonto. Du bruker «Kontoverktøy» til å velge hvilken konto du handler med i PrimeTrader (dobbelklikk på et navn, eller velg det ved å enkeltklikke eller bevege markeringen med piltastene, og trykk så return/enter). Les mer [i avsnitt 2.13](#).

1.5. Komme igang med å handle på 1-2-3

1. Finn ticker

For å komme igang med å handle, start med å legge til aksjen du ønsker å handle til [prisinformasjonsvinduet](#). Du gjør dette ved å skrive inn ticker i det lille hvite feltet i øvre høyre hjørne og trykke på enter/return-tasten. Du kan også skrive inn navnet på selskapet eller en del av det, og PrimeTrader vil komme med en liste med forslag til tickere.

2. Åpne og fyll ut ordreskjemaet

Du åpner [ordreskjemaet](#) ved å dobbeltklikke på ønsket aksje eller ved å velge **kjøps-** eller **salgsordre** fra **Handlinger**-menyen i prisinformasjonsvinduet. Den samme menyen får du også opp ved å høyreklikke på ønsket aksje. Fyll ut antall aksjer og ønsket limit, og send skjemaet ved å trykke på «Utfør ordre».

3. Følg med på status i Ordrestatus

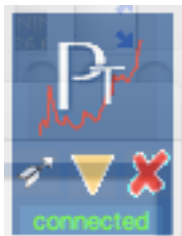
Ordren vil umiddelbart dukke opp i [ordrestatusvinduet](#) med blå farge dersom det er en kjøpsordre, og rød farge dersom det er en salgsordre. Når den er utført, blir den hvit (den vil være lys blå eller rød dersom den er delvis utført).

Fra ordrestatusvinduet kan du også endre limit eller kansellere ordren.

2. De enkelte vinduer

2.1. PrimeTrader-Widget

PrimeTrader-Widget gir deg rask tilgang til PrimeTrader. Det har følgende funksjoner:

Symbolet har tre funksjoner:

- Trykker du på dette ikonet, henter du fram alle PrimeTraders vinduer, enten de er minimerte eller ligger skjult bak andre vinduer
- Din økt mot tjeneren blir oppdatert for brukeraktivitet. Dersom det er lenge siden du foretok deg noe aktivt i PrimeTrader, vil du bli spurt om passordet.
- Dersom du *høyreklikker* (kontrollklikker på Mac, ikke mulig på Linux), kan du regulere vinduets gjennomsiktighet.

Symbolet (!) brukes til å bytte mellom at widgeten er et flytende vindu uten dekorasjon eller et vanlig vindu som kan flyttes på vanlig måte. På Windows er standardverdien at vinduet er flytende (over alle andre vinduer), mens på OS X er standarden at vinduet er et vanlig vindu (siden funksjonaliteten med å få rask tilgang til alle vinduene dupliseres av docken).

Symbolet brukes for raskt å kunne avslutte PrimeTrader. Du bør alltid avslutte PrimeTrader på denne måten, eller via **Arkiv -> Avslutt PrimeTrader**. Dersom du lukker vinduene ett etter ett, er det ikke sikkert autolagringen av tilstand fungerer som forventet.

Symbolet brukes for raskt å kunne «legge ned» alle vinduer (minimere til menylinjen på Windows, til docken på mac).

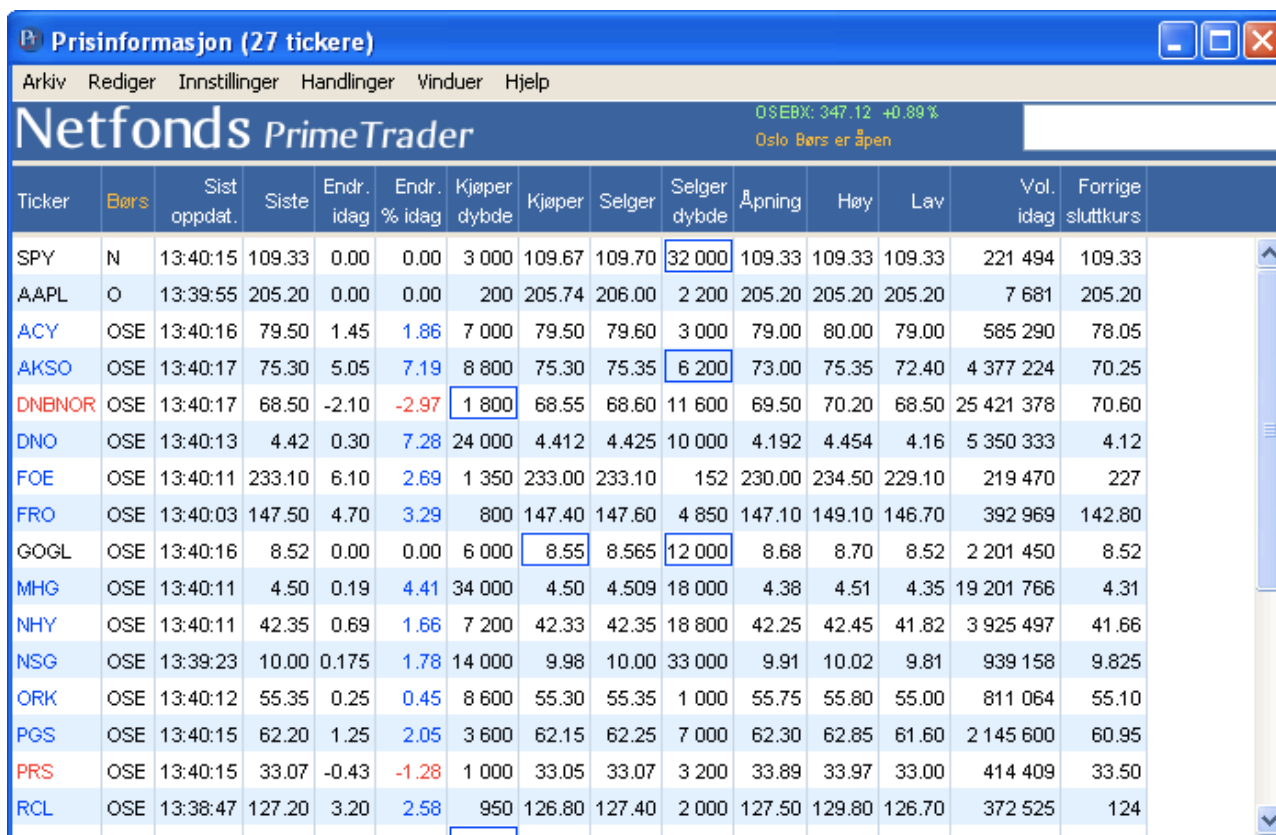
Til slutt: Nederst vises **connected**, **connecting** eller **disconnected** som viser om PrimeTrader har forbindelse med Netfonds Bank. Dersom den blir stående på **disconnected** må du sjekke om internettforbindelsen er i orden, evt. om en brannmur har begynt å blokkere PrimeTrader.

Endring i versjon 6.0: Dersom du ikke ønsker å bruke dette vinduet og derfor lukker det, vil det ikke dukke opp automatisk nestegang du starter PrimeTrader.

¹ Ikke på Linux - bruk der de lokale mulighetene i din windowmanager.

2.2. Prisinformasjon

Dette vinduet består av en *verktøylinje*, en *tittelinje* med kolonnetitler, og selve tabellen:

Ticker	Børs	Sist oppdat.	Siste	Endr. idag	Endr. % idag	Kjøper dybde	Kjøper	Selger	Selger dybde	Åpning	Høy	Lav	Vol. idag	Forrige sluttkurs
SPY	N	13:40:15	109.33	0.00	0.00	3 000	109.67	109.70	32 000	109.33	109.33	109.33	221 494	109.33
AAPL	O	13:39:55	205.20	0.00	0.00	200	205.74	206.00	2 200	205.20	205.20	205.20	7 681	205.20
ACY	OSE	13:40:16	79.50	1.45	1.86	7 000	79.50	79.60	3 000	79.00	80.00	79.00	585 290	78.05
AKSO	OSE	13:40:17	75.30	5.05	7.19	8 800	75.30	75.35	6 200	73.00	75.35	72.40	4 377 224	70.25
DNBNOR	OSE	13:40:17	68.50	-2.10	-2.97	1 800	68.55	68.60	11 600	69.50	70.20	68.50	25 421 378	70.60
DNO	OSE	13:40:13	4.42	0.30	7.28	24 000	4.412	4.425	10 000	4.192	4.454	4.16	5 350 333	4.12
FOE	OSE	13:40:11	233.10	6.10	2.69	1 350	233.00	233.10	152	230.00	234.50	229.10	219 470	227
FRO	OSE	13:40:03	147.50	4.70	3.29	800	147.40	147.60	4 850	147.10	149.10	146.70	392 969	142.80
GOGL	OSE	13:40:16	8.52	0.00	0.00	6 000	8.55	8.565	12 000	8.68	8.70	8.52	2 201 450	8.52
MHG	OSE	13:40:11	4.50	0.19	4.41	34 000	4.50	4.509	18 000	4.38	4.51	4.35	19 201 766	4.31
NHY	OSE	13:40:11	42.35	0.69	1.66	7 200	42.33	42.35	18 800	42.25	42.45	41.82	3 925 497	41.66
NSG	OSE	13:39:23	10.00	0.175	1.78	14 000	9.98	10.00	33 000	9.91	10.02	9.81	939 158	9.825
ORK	OSE	13:40:12	55.35	0.25	0.45	8 600	55.30	55.35	1 000	55.75	55.80	55.00	811 064	55.10
PGS	OSE	13:40:15	62.20	1.25	2.05	3 600	62.15	62.25	7 000	62.30	62.85	61.60	2 145 600	60.95
PRS	OSE	13:40:15	33.07	-0.43	-1.28	1 000	33.05	33.07	3 200	33.89	33.97	33.00	414 409	33.50
RCL	OSE	13:38:47	127.20	3.20	2.58	950	126.80	127.40	2 000	127.50	129.80	126.70	372 525	124

Verktøylinjen

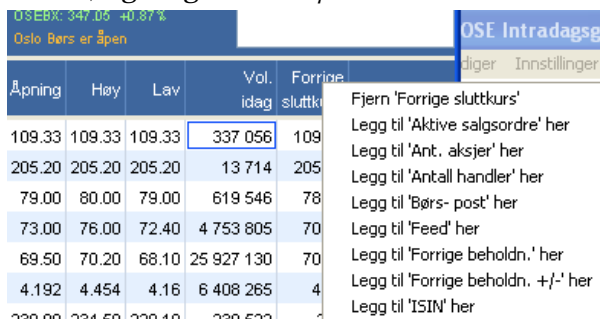
Verktøylinjen viser en valgt indeks med dagens kurs og endring, en valgt børs og om den er åpen, og et hvitt søkefelt:

- *Indeksen* kan velges ved å klikke på den - du får opp en nedtrekksmeny over tilgjengelige indekser fra den valgte børsen.
 - *Børsen* kan også velges ved å klikke på den. Valget av børs bestemmer standardverdi for indeksmenyen, for noen vinduer og for søkefeltet.
 - I *søkefeltet* kan du skrive inn enten en ticker (dersom du kjenner den) som er på samme børs som er valgt, eller som er tilføyd Netfonds sin kode for den gitte børsen. F.eks. må du i eksempelvinduet over skrive «IBM.N» for direkte å få opp IBM på NYSE, siden N er Netfonds sin kode for NYSE, og Oslo Børs er valgt som standard. Men du kan også skrive inn en hvilken som helst tekst som inngår i enten tickere eller det fulle navnet til selskapet du søker etter. Du vil da få opp en nedtrekksmeny over mulige valg.
- Når du har fått opp en ny ticker, vil prisinformasjonsvinduet bytte *fokus* til tabellen og markere den valgte tickeren med en oransje ramme. Når fokus er på tabellen, kan du også enkelt hoppe til en hvilken som helst ticker ved å skrive inn de første bokstavene av tickernavnet. Du kan bytte fokus til søkefeltet igjen ved å trykke på tabulatortasten.

Tittellinjen

Tittellinjen har to former for brukerstyring og -tilpasning:

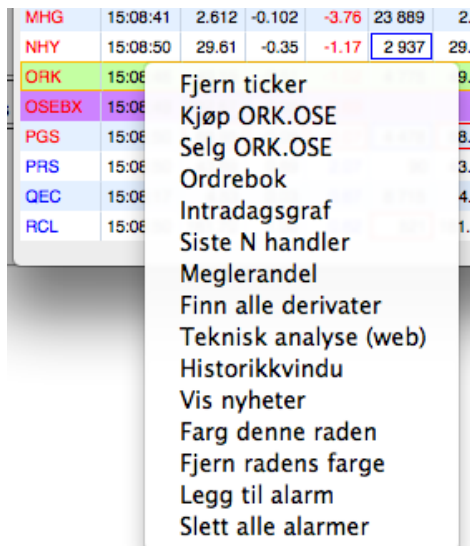
- For å *sortere* tabellen, trykk på en av kolonnetitlene (normalt er tabellen sortert alfabetisk på ticker, i illustrasjonen over er den sortert på børss). For å sortere omvendt, trykk en gang til. **Tips:** Dersom linjene plutselig «fyker» opp og ned, har du antakelig sortert på «sist oppdatert»!
- For å *slette* eller *legge til fler kolonner*: Høyreklikk (kontrollklikk eller to-finger-klikk på Mac uten flerknappsmus) på kolonnetittelen til venstre for der du ønsker den nye kolonnen skal havne, og velg fra menyen:

Åpning	Høy	Lav	Vol. idag	Forrige sluttkurs	
109.33	109.33	109.33	337 056	109	Fjern 'Forrige sluttkurs'
205.20	205.20	205.20	13 714	205	Legg til 'Aktive salgsordre' her
79.00	80.00	79.00	619 546	78	Legg til 'Ant. aksjer' her
73.00	76.00	72.40	4 753 805	70	Legg til 'Antall handler' her
69.50	70.20	68.10	25 927 130	70	Legg til 'Børs- post' her
4.192	4.454	4.16	6 408 265	4	Legg til 'Feed' her
320.00	324.50	320.40	320 500	320	Legg til 'Forrige beholdn.' her
					Legg til 'Forrige beholdn. +/-' her
					Legg til 'ISIN' her

Selve tabellen og menyvalgene fra «Handlinger»

Til enhver tid kan en av tickerne i vinduet være valgt. Den vil da være markert med oransje ramme. Ved høyreklikk på den valgte tickeren, eller ved å velge vinduets **Handlinger**-meny, får man opp en meny over forskjellige handlinger det er mulig å gjøre med den gitte tickeren:

MHG	15:08:41	2.612	-0.102	-3.76	23 889	2.
NHY	15:08:50	29.61	-0.35	-1.17	2 937	29.
ORK	15:08:50					9.
OSEBX	15:08:50					
PGS	15:08:50					8.
PRS	15:08:50					3.
QEC	15:08:50					4.
RCL	15:08:50					1.

- Fjern ticker
- Kjøp ORK.OSE
- Selg ORK.OSE
- Ordrebok
- Intradagsgraf
- Siste N handler
- Meglerandel
- Finn alle derivater
- Teknisk analyse (web)
- Historikkvindu
- Vis nyheter
- Farg denne raden
- Fjern radens farge
- Legg til alarm
- Slett alle alarmer

- **Fjern ticker** fjerner tickeren fra dette prisinformasjonsvinduet.
- **Kjøp** og **Selg** åpner kjøps- og salgs-ordreskjema for den gitte tickeren. Du kan også åpne ordreskjemaet ved å dobbeltklikke på tickeren. Du får da et grått ordreskjema hvor du først må velge om du vil kjøpe eller selge. Dersom du dobbeltklikker i kjøper/selger-feltene, får du automatisk et salgs- eller kjøpskjema.
- For **Ordrebok**, **Intradagsgraf**, **Siste N handler**, **Meglerandel**, **Historikkvindu**, se dokumentasjonen for disse vinduene.

- **Finn alle derivater** åpner et nytt prisinformasjonsvindu med alle opsjoner og warrants tilknyttet den gjeldende tickeren.
- **Teknisk analyse (web)** åpner vår tekniske analyseside på web (en del analyser er også tilgjengelige i historikkvinduet - [se avsnitt 2.5](#)).
- **Vis nyheter** vil åpne *nyhetsleseren* og vise nyheter som gjelder den valgte tickeren, eller, dersom nyhetsleseren allerede er åpen, begrense søket i nyhetsleseren til den valgte tickeren.
- **Farg denne raden** vil gi deg mulighet til å sette en egen bakgrunnsfarge på den gitte raden. Bruk dette til å markere med «markeringsfarger» de aksjene du ønsker å holde spesielt øye med eller f.eks. til å markere indekser med en spesiell farge.
- **Fjern radens farge** fjerner radens farge, dersom du har satt en egen bakgrunnsfarge.
- **Legg til alarm og Slett alle alarmer** kontrollerer alarmer i vinduet. Se eget avsnitt nedenfor.

Innstillinger-menyen

Under menyen **Innstillinger** kan du sette font, fontstørrelse og linjeavstand, og du kan velge å skjule verktøylinjen. Det finnes menyvalg for **Vindusegenskaper** (gjelder ikke Linux-versjonen) som lar deg endre gjennomsiktighet av vinduet og om det skal være flytende. Videre kan du endre vinduets **Stilark**, dette er forklart [i et eget avsnitt om stilark](#).

I tillegg finnes menyvalget **Lenk vinduer automatisk**, som vil føre til at vinduer som åpnes fra **Handlinger**-menyen lenkes til dette prisinformasjonsvinduet. Hva dette innebærer, er forklart i et eget avsnitt om lenking.

Arkiv-, Rediger- og Vinduer-menyene

Menyen **Vinduer** gir deg rask tilgang til alle andre vinduer du har åpnet.

I menyen **Rediger** er det kun **Kopier** som kan brukes. PrimeTrader vil da kopiere innholdet i prisinformasjonsvinduet til semikolonseparert tekst som f.eks. kan brukes i et Excel-dokument.

Under **Arkiv** finnes følgende valg:

forhåndsdefinerte [interesselister](#) fra en nedtrekksmeny (eller «No Tickers» som gir deg et tomt vindu du selv kan fylle).

Tips: Du kan lage et flytende og halvgjennomsiktig minivindu med de aksjene du synes er viktigst ved å fjerne de fleste kolonnene og skjule verktøylinjen og gjøre vinduet flytende og halvgjennomsiktig. Eksempel:

Ticker	Sist oppdatert	Siste	Endr. % idag
DNB	11:59:43	4.338	-0.50
REC	11:59:45	36.06	1.89
STL	11:59:45	137.40	0.22
TEL	11:59:42	73.75	5.21

Legg til tickere med «drag and drop»

Du kan dra tickere fra ett prisinformasjonsvindu til et annet. Dersom du f.eks. ønsker å lage et vindu med et utvalgt antall OBX-aksjer, kan du lage et nytt tomt vindu (se forrige avsnitt) og så legge til tickere ved å trekke dem fra et prisinformasjonsvindu med OBX-aksjene.

Bruk «drag and drop» til å endre innholdet i grafer mm.

Dersom du drar en ticker til et graf-, ordrebok- eller f.eks. meglerandelsevindu, vil dette innholdet skifte innhold til å være basert på den tickeren du slipper på vinduet.

Alarmer

Prisinformasjonsvinduet lar deg sette alarmer på verdiene for alle kolonnene du har definert. Alarmene utløses når verdien krysser over eller under verdien du har valgt, og du kan velge mellom en eller flere av følgende alarmtyper:

- **Varsellyd** utløser operativsystemets vanlige varsellyd.
- **Markering** markerer den valgte cellen med gult i så mange sekunder som du har angitt.
- **Lyd** spiller av (et valgfritt antall sekunder fra) en valgt lydfil. I Windowsversjonen må dette være en fil på WAV-format, i Mac-versjonen vil det også kunne være en MP3- eller AAC-fil. Windows- og Mac-utgavene spiller av lyden internt i PrimeTrader (dette er nytt i versjon 6!), mens Linuxversjonen trenger et eksternt kommandolinjeprogram for avspilling av lydfiler².
- **Varselvindu** gir deg en liten popup-advarsel.
- **Handling** lar deg definere en handling som skal utløses av alarmen - dvs. åpning av ordreskjema eller en av et antall mulige andre vindustyper.

Dersom du krysser av for **vedvarende** vil alarmen ikke forsvinne når den er utløst, men utløses på nytt neste gang verdien nås (men bare dersom grenseverdien krysses på nytt, se nedenfor for innstillingsmuligheter).

OK legger til alarmen og lukker alarmvinduet.

² PrimeTrader vil bruke /usr/bin/mpg123 dersom dette er installert. Du kan selv velge et annet program ved å sette environmentvariabelen PT_MEDIAPLAYER til en passende verdi (Bruk full path, f.eks. export PT_MEDIAPLAYER=/usr/bin/gst123).

Neste gang du legger til en alarm, vil de valgene for alarmtyper (og f.eks. lydfil) du gjorde forrige gang være forhåndsutfyllt.

Tilpasningsmuligheter

Under **Tilpass PrimeTrader** finner du følgende tilpasningsmulighet for prisinformasjonsvinduet:

- Under **Valg**: Kryss av for «Vedvarende alarmer utløses av alle oppdateringer over/under grenseverdien» dersom du ønsker at enhver oppdatering til en verdi som tilfredsstillende alarmkriteriet skal utløse alarmen (normalt vil bare oppdateringer som fører til at grenseverdien krysses på nytt utløse alarmen på nytt). **NB**: Vær forsiktig med å bruke dette valget, ikke bruk det dersom du setter alarmer på aksjer med høy omsetning!

NB: Tidligere fantes det også en rekke valg for standard kolonner, font osv. Disse er nå erstattet ved at PrimeTrader husker hvilke valg du gjør for hver vindustype og bruker disse som standard neste gang et nytt vindu lages.

2.3. Ordreskjemaet

Ordreskjemaet kan åpnes på flere måter: Ved å velge **Kjøp** eller **Selg** fra **Handlinger-** og høyreklikkmenyene i prisinformasjonsvinduet, gjennom å dobbeltklikke på en aksje (dobbeltklikk i Selger-kolonnen vil da gi kjøpsskjema og motsatt) i prisinformasjonsvinduet eller fra Ordrebokvinduet (se mer i avsnittet om det vinduet), og gjennom **Ny -> Tomt Ordreskjema** fra **Arkiv**-menyen i de fleste vinduer.

Ordreskjemaet i *standardversjon* inneholder følgende felter: Ticker, børs, antall, limit, og et valg for limit- eller markedsordre. Trykk på retur/enter i et av feltene vil sende inn skjemaet dersom det er fullstendig utfyllt. Du kan også sende inn ved å trykke på **Utfør ordre**.

Feltene nederst i skjemaet gir deg til venstre oversiktlig oppsummering av ordren, og til høyre får du oversikt over tilgjengelige penger for kjøp og aksjer for salg.

Under **Innstillinger**-menyen har du følgende valg:

- **Avansert versjon** gir deg et ordreskjema der du i tillegg til standardfeltene får muligheten til å lage en «stop-loss»-ordre, legge inn skult antall og endre gyldighetsdato. Dersom du har en short-avtale med Netfonds vil du også kunne krysse av for «Tillat shortsalg - lån aksjer ved behov».
- **Standardversjon** gir deg den vanlige versjonen beskrevet over.
- **Minimal versjon** gir deg en versjon uten informasjonsfeltene nederst.

To eksempler på ordreskjema: Til venstre et standard ordreskjema for kjøp, til høyre et avansert ordreskjema for salg. Legg merke til at «2k» kan brukes som forkortelse for 2000 i antall-feltet!

I tillegg har ordreskjemaet de samme menyene for fonter, stilark osv. som de andre vinduene (dette er en endring fra versjon 5 - legg merke til at innstillingen for store fonter i «Tilpass PrimeTrader» derfor har blitt fjernet). Alle innstillinger du gjør i ordreskjemavinduet vil huskes til neste gang du åpner et nytt ordreskjema.

Innstillingsmuligheter i «Tilpass PrimeTrader»

- Under **Valg**: «Lukk ordreskjemaet når ordren har blitt sendt». Dette er normal oppførsel. Dersom det ikke er krysset av, vil ordreskjemaet bli stående på samme plass og bli til et grått «uspesifikt» skjema når ordren har blitt sendt inn.
- Under **Valg**: «Vis ordrenummer i et dialogvindu etter ordren er lagt inn». Dette er normal oppførsel, og gir deg et lite vindu med et ordrenummer som du må bekrefte når ordren er lagt inn. Dersom du tar vekk avkrysningen, vil du ikke få annen visuell bekreftelse på at ordren er sendt inn enn at den dukker opp i ordrestatusvinduet.
- **Maks beløp per ordre før advarsel**: Her bør du legge inn en passende verdi for hvor store ordre du vanligvis utfører, så vil du få en advarsel dersom du overskrider dette beløpet.
- **Maks avvik (i prosent) fra markedspris før advarsel**: Her setter du hvor stort avvik fra markedspris PrimeTrader skal tolerere før den advarer deg om avvikende limit.

Om stopp-ordre

En stopp-ordre er en ordretype som har til hensikt å forhindre store kurstap. Det mest brukte er stopp-ordre ved salg (stop-loss). Det første man må ta stilling til, er hvor stort tap man kan tåle før man må selge. Da kan man fastsette en triggerpris og en limitpris. *Triggerpris* er den

grensen man setter når ordren skal aktiveres og må ikke forveksles med *limit*. Ordren er ikke aktiv og heller ikke synlig i markedet før den aktuelle aksjen omsettes for en kurs tilsvarende eller lavere enn triggerpris. En stopp-ordre aktiveres kun ved omsetning merket «AUTO» i børsens system. Når dette skjer, vil ordren aktiveres automatisk og bli en helt vanlig ordre med den limit som er satt. Det vanlige er da at limit er lavere enn triggerpris siden formålet med denne ordretypen er å få solgt aksjene før de taper seg enda mer i verdi. Hvis differansen mellom triggerpris og limit er for liten, kan man risikere at aksjene ikke blir solgt.

Triggerpris er det kursnivået som utløser ordren og limit er laveste kurs aksjen kan bli solgt for/høyeste kurs aksjen kan bli kjøpt for. Ordren kan ha gyldighet i inntil 14 dager.

Det er også mulig å bruke stopp-ordre ved kjøp, hvor hensikten er enten å ta gevinst på et forhåndsdefinert nivå eller å hindre tap dersom man er short i et papir. Ordren aktiveres i det øyeblikk siste omsetningskurs er høyere eller lik triggerpris.

Om shortsalg

Dersom du krysser av for «lån aksjer ved behov» vil PrimeTrader-serveren automatisk låne inn tilstrekkelig mange aksjer til at du har nok aksjer disponibelt til å utføre salget. Aksjelånet er aktivt resten av børsdagen selv om du kjøper tilbake aksjene (dersom du ikke eksplisitt leverer tilbake aksjene via websidene våre), så ved neste gangs shortsalg vil et nytt lån ikke være nødvendig. Vær klar over at dersom et innlån av aksjer er nødvendig, vil ordren ta litt lenger tid å legge inn enn en vanlig ordre, siden aksjelånet utføres før ordren effektueres.

Tastatursnarveier for limit i ordreskjemaet

I limitfeltet kan du bruke følgende tastatursnarveier:

- **A eller S:** Sett inn nåværende selgerpris
- **B eller K:** Sett inn nåværende kjøperpris
- **U eller O:** Øk limit med ett steg («tick size»).
- **D eller N:** Reduser limit med ett steg («tick size»).

For stop-loss-ordre kan du bruke samme snarveier i triggerfeltet.

Sikrere og enklere tasting av antall for store ordre

For ordre der antall er i hele tusen aksjer, anbefales det å bruke forkortelsen «k» eller «t» i stedet for tre nuller. Se illustrasjonen i begynnelsen av avsnittet.

2.4. Ordrebok

Ordrebokvinduet gir deg oversikt over ordredybden på børsen i sanntid.

Det åpnes fra et prisinformasjonsvindu via høyreklikk på ønsket aksje (eller fra **Handlinger**-menyen). **Obs:** Dersom du ikke har sanntidskurser for den gjeldende børsen, vil valget **Ordrebok** ikke forekomme i menyen, i stedet vil du se valget **Snapshot**. Mer om dette nedenfor.

SDRL ORDREBOK						
Innstillinger						
SDRL				Siste: 135.60		
T.K. 254 340				T.S. 235 439		
Kjøper N	Kjøper dybde	pris	pris	Selger dybde	Selger N	
2	11 700	135.40	135.60	2 300	2	
10	24 100	135.20	135.70	1 000	1	
1	5 000	135.10	135.80	15 000	7	
7	29 700	135.00	135.90	4 100	4	
3	3 000	134.90	136.00	10 300	5	
2	2 000	134.80	136.10	5 300	2	
1	3 200	134.60	136.20	6 000	5	
2	1 340	134.50	136.30	11 700	4	
1	200	134.40	136.40	5 500	2	
1	3 000	134.30	136.50	12 400	8	
3	5 600	134.20	136.60	3 300	2	
2	6 000	134.10	136.80	35 700	4	
4	21 600	134.00	137.00	17 900	7	
1	3 000	133.80	137.50	1 100	2	
1	800	133.70	137.60	100	1	
3	12 000	133.50	137.80	8 000	2	
1	5 000	133.40	137.90	2 500	2	
1	1 000	133.20	138.00	6 650	8	

Bildet over viser et ordrebokvindu for Seadrill der både kjøperdybder, selgerdybder og antall ordre i hver dybde vises. «Grafisk dybde», visning av siste kurs og totale dybder («T.K.» og «T.L.») er også aktivert.

Innstillinger

Følgende valg er tilgjengelige i **Innstillinger**-menyen i ordrebokvinduet:

- **Vis Grafisk Dybde:** Skru av og på visning av blå/rosa rektangler som angir den relative størrelsen på hver av ordredybdenes.
- **Vis hodetekst:** Skru av og på visning av kolonnetitlene.
- **Vis siste pris:** Skru av og på visning av den øverste linjen med ticker og siste pris. Her vises også ordrebokstatus dersom ordreboka ikke er åpen for vanlig handel.
- **Vis total dybde:** Skru av og på visning av linje nr. 2 med total kjøper- og selgerdybde.
- **Vis antall ordre:** Skru av og på visning av de ytterste kolonnene med antall kjøpere og selgere.
- I tillegg har ordrebokvinduet de samme menyene for fonter, stilark osv. som de andre vinduene. Alle innstillinger du gjør vil bli husket og benyttet til neste ordrebokvindu du åpner.

Velge antall dybder som vises

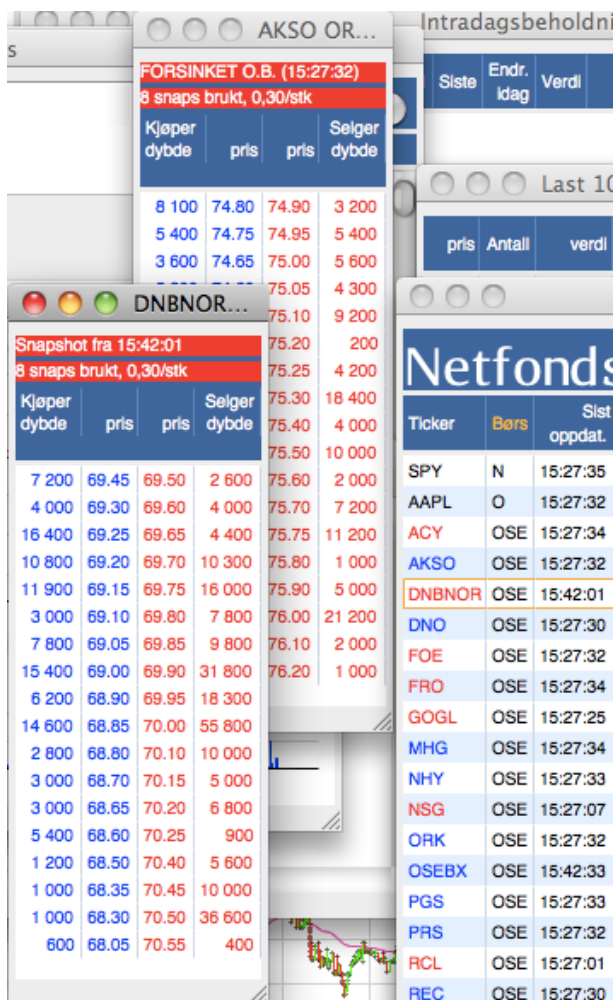
Du kan regulere hvor mange dybder som vises ved å regulere høyden på vinduet, og ved å velge en mindre fontstørrelse og en tettere linjeavstand.

Åpne et ordreskjema

Du kan dobbeltklikke på en dybde i ordreboka og vil da få opp et ordreskjema på en kjøpsordre (dersom du klikker på selger-siden) eller salgsordre (dersom du klikker på kjøpersiden). Det vil foreslås en limit tilsvarende det nivået i ordreboka du klikker på, samt et antall aksjer som svarer til hele ordreboka ned til det nivået dersom du har tilstrekkelige midler/aksjer til å utføre en slik handel.

Snapshots

Dersom du ikke har et abonnement på sanntidskurser med dybder, vil menyvalget være **Snapshot** i stedet for **Ordrebok**. Ved valg av dette, vil du belastes for et snapshot og vil da få opp et øyeblikksbilde av ordreboka. Kursen til aksjen du ber om snapshot for, vil også oppdateres i alle prisinformasjonsvinduer. Dersom du allerede har et åpent ordrebokvindu, vil dette oppdateres med den nye informasjonen. Etter 15 minutter vil ordrebokvinduet begynne å oppdatere seg med forsinket informasjon, og vil da skifte navn fra «SNAPSHOT» til «FORSINKET O.B.». Dersom du har et lagret oppsett med ordrebok-vinduer i, vil disse komme opp som «forsinket ordrebok» når du starter PrimeTrader. Her er et eksempel på et snapshotvindu og et forsinket ordrebokvindu (i Mac-versjon her):

2.5. Historikkvinduet

Historikk-vinduene i PrimeTrader gir deg oversikt over historiske kurser i hvert papir, og muligheter til å gjennomføre enkel teknisk analyse på disse.

Nytt vindu

Historikkvinduet åpnes fra et prisinformasjonsvindu via høyreklikk på ønsket aksje (eller fra **Handlinger**-menyen).

Et historikkvindu med candlestick-visning

Zoome

Du kan zoome inn på et gitt tidsområde ved å klikke og dra musa over det ønskete området. Du kan også velge et av de forhåndsdefinerte zoomområdene fra **Zoom**-menyen under **Innstillinger**.

Zoome ut

Du kan zoome ut til forrige zoomnivå ved å dobbeltklikke, eller igjen velge et av de forhåndsdefinerte zoom-områdene fra **Zoom**-menyen.

Vise RSI- og volumgraf

Fra **Innstillinger**-menyen kan du velge om du vil vise RSI- og/eller volumgraf. Standard er at volum-, men ikke RSI-graf vises. Innstillingene i åpne vinduer vil bli husket av PrimeTrader til neste gang, og samme innstillinger vil også brukes til det neste historikkvinduet du åpner.

Velge logaritmisk eller lineær graf

Y-aksen vil normalt være logaritmisk, men du kan selv stille inn dette i **Innstillinger** -> **Logaritmisk**.

Legge til et glidende gjennomsnitt

Velg **Innstillinger** -> **Endre/legg til/slett grafer** -> **Legg til glidende gjennomsnitt**. Du kan velge om gjennomsnittet skal være vanlig eller eksponensielt, hvilken farge grafen skal ha, og hvor lang perioden skal være. Du kan senere endre alle disse parametrene eller slette grafen ved å velge **Innstillinger** -> **Endre/legg til/slett grafer** -> **Endre eller slett** <navnet på grafen> ...

Legge til et Bollinger-bånd

Velg **Innstillinger** -> **Endre/legg til/slett grafer** -> **Legg til Bollinger-bånd...** Du kan velge standardavvik-multiplikatoren, hvilken farge grafen skal ha, og hvor lang perioden skal være. Du kan senere endre alle disse parametrene eller slette grafen ved å velge **Innstillinger** -> **Endre/legg til/slett grafer** -> **Endre eller slett** <navnet på grafen> ...

Tegne en linje selv

Velg **Innstillinger** -> **Endre/legg til/slett grafer** -> **Legg til tegnet linje ...** Du trekker en linje ved å klikke på ett punkt på linja, holde musknappen inne, og så trekke musa til neste punkt på linja. Du kan velge farge på linja, hvilket navn den skal ha, og om den skal være «eksponensiell», dvs. om den skal se ut som en rett linje når y-aksen er logaritmisk. Disse parametrene kan endres senere, men hvis du ønsker å forskyve linja, må du fjerne den og tegne den på nytt.

RSI

Velg **Innstillinger** -> **Vis RSI** for å få fram en RSI-graf. Velg **RSI-Periode...** for å endre perioden. Du kan også tegne linjer på RSI-grafen.

Intradagsoppdatering

Dersom historikkvinduet er zoomet slik at forrige børsdag er synlig lengst til høyre på grafen, vil PrimeTrader automatisk legge til dagen idag så snart kurser er tilgjengelige, og vise - oppdatert i sanntid - dagens «historikk» etterhvert som den utvikler seg i løpet av dagen.

Alarmer

I historikkvinduet blir alarmene utløst av sanntidskurser for gjeldende dag relativt til enten linjer du har tegnet selv eller glidende gjennomsnitt. Det er f.eks. mulig å lage en alarm som åpner en salgsordre første gang (eller hver gang, dersom du krysser av for «vedvarende») intradagskursen faller under 20-dagers eksponensielt glidende gjennomsnitt. Alarmene vil slutte å virke når du sletter dem eller dersom du sletter grafene de er definert relativt til.

Candlesticks

Velg **Innstillinger** -> **Candlesticks**, så vises historikkgrafene som «candlesticks». Dvs. hver dag vises som et symbol som består av en tykk strek med en tynn strek over og under. Dersom streken er rød, slutten aksjen lavere enn den åpnet, ellers er den grønn. Den tykke delen representerer åpnings- og sluttkurs, den tynne delen viser dagens laveste og høyeste kurs.

Klippe og lime grafer

Historikk-, volum- og RSI-grafene kan klippes ut hver for seg og limes inn i andre dokumenter. For å klippe ut riktig graf, klikker du først på den grafen (altså enten historikk-, volum- eller RSI-delen) du ønsker å kopiere, og velger så **Rediger** -> **Kopier** (eller bruker tastaturnarveien).

Denne grafen er klippet ut og limt inn på denne måten rett inn i dette dokumentet:

Teksten øverst i grafene

Dersom du fører musa over grafen, vil en orange prikk markere hvor du er, og teksten øverst viser hvilken dato den markerer og hva kursen var på det tidspunktet. Teksten til høyre viser en tegnforklaring for ekstragrafene, f.eks. EGSN(200) i grafen over, som viser at den røde kurven er 200-dagers eksponensielt gjennomsnitt.

Når musa ikke beveges over grafen, vil teksten vise verdi for sist tilgjengelige dato. Når du markerer et område for zooming, vil den vise start- og sluttdatoen for det markerte tidsrommet.

Skjule tekst

Du kan skjule teksten øverst i grafen (og i volum- og RSI-grafene) for å spare plass eller hvis du synes den er forstyrrende. Velg **Innstillinger** -> **Vis tekst i grafene**. Dersom denne ikke er haket av, vil teksten forsvinne og grafene vil nyttiggjøre seg den innsparte plassen. Du kan spare ytterligere plass ved å skjule datomarkeringene på tidsaksen i volum- og rsi-grafene. Velg i så fall **Innstillinger** -> **Vis verdier på tidsaksen** også for volum og rsi.

Skjule menylinjen (Windows og Linux)

Du kan spare plass ved å skjule menylinjen: Velg **Innstillinger** -> **Vis menylinjen** og fjern avkrysningen. Du får fortsatt tilgang til alle menyene ved å høyreklikke på grafen.

Utseende

Historikkvinduet har de samme menyene for stilark, fonter osv. som de andre vinduene, med fargeinnstillinger spesielt tilpasset grafene - se avsnittet om stilark.

Tilpasningsmuligheter

Tidligere versjoner hadde innstillingsmuligheter for historikkvinduet under **Arkiv** -> **Tilpass PrimeTrader**. Fra versjon 6.0 vil PrimeTrader i stedet huske alle innstillinger du gjør og anvende dem på det neste historikkvinduet du åpner (bortsett fra tilleggsgrafer som glidende snitt og tegnede linjer).

2.6. Intradagsgraf

Nytt vindu

Intradagsvinduet åpnes fra et prisinformasjonsvindu via høyreklikk på ønsket aksje (eller fra **Handlinger**-menyen).

Et intradagsvindu med femdagers-visning

Zoome

Du kan zoome inn på et gitt tidsområde ved å klikke og dra musa over det ønskete området. Du kan også velge et av de forhåndsdefinerte zoomområdene fra **Zoom**-menyen under **Innstillinger**. Når du åpner intradagsvinduet for første gang er det zoomet inn på «idag», som innbefatter dagens åpningstid pluss en pretrade- og en posttradeperiode, men der sluttidspunktet settes til nåværende tidspunkt (dette flyttes etterhvert, se «zoom-modus» nedenfor). Du kan dobbeltklikke på vinduet for å gå ut i 5-dagersmodus (eller velge «Alle 5 dager» fra Zoom-menyen).

Zoome ut

Du kan zoome ut til forrige zoomnivå ved å dobbeltklikke, eller igjen velge et av de forhåndsdefinerte zoom-områdene fra **Zoom**-menyen.

Zoom-modus

Intradagsvinduet vil automatisk innstille seg på en av tre forskjellige zoom-modi ettersom hvilket zoomområde du velger:

- **«strekmodus»:** Vinduet viser så mye av grafen som er nødvendig for å få med dagens børsåpningstidspunkt og sist oppdaterte tidspunkt. Dersom du velger et zoomområde som rommer disse to tidspunktene, vil vinduet automatisk gå i «strekmodus», og vil la starttidspunktet være det samme, men flytte sluttidspunktet etterhvert som dagen går

- **«panoreringsmodus»:** Vinduet viser et fast tidsrom, f.eks. siste 10 minutter (som også er et av de forhåndsdefinerte zoom-valgene), som flyttes slik at grafen alltid inneholder sist oppdaterte tidspunkt. Dersom du velger et zoomområde som rommer sist oppdaterte tidspunkt, men *ikke* børsåpningstidspunktet, vil vinduet gå i panoreringsmodus.
- **«frysmodus»:** Vinduet viser et fast tidsrom som ikke flyttes. Dersom du zoomer inn på et område med sluttidspunkt som ligger tilbake i tid, vil vinduet gå i frysmodus.

Vise RSI- og volumgraf

Fra **Innstillinger**-menyen kan du velge om du vil vise RSI- og/eller volumgraf. Standard er at volum-, men ikke RSI-graf vises (standard for indekser er at ikke volum heller vises). Innstillingene i åpne vinduer vil bli husket av PrimeTrader til neste gang.

Velge logaritmisk eller lineær graf

Y-aksen vil normalt være lineær, men du kan selv stille inn dette i **Innstillinger** -> **Logaritmisk**.

Legge til et glidende gjennomsnitt

Velg **Innstillinger** -> **Endre/legg til/slett grafer** -> **Legg til glidende gjennomsnitt**. Du kan velge om gjennomsnittet skal være vanlig eller eksponensielt, hvilken farge grafen skal ha, og hvor lang perioden skal være. Du kan senere endre alle disse parametrene eller slette grafen ved å velge **Innstillinger** -> **Endre/legg til/slett grafer** -> **Endre eller slett** <navnet på grafen> ...

Glidende gjennomsnitt er definert over fastlagte *samplingperioder*, dvs. dagen deles inn i intervaller av en gitt lengde, og så regnes glidende gjennomsnitt over sluttkursen for hvert intervall. Du kan velge 1, 2, 5, 10, 30 eller 60 minutter som samplingsperiode.

Legge til et Bollinger-bånd

Velg **Innstillinger** -> **Endre/legg til/slett grafer** -> **Legg til Bollinger-bånd...** Du kan velge standardavvik-multiplikatoren, hvilken farge grafen skal ha, og hvor lang perioden skal være. Du kan senere endre alle disse parametrene eller slette grafen ved å velge **Innstillinger** -> **Endre/legg til/slett grafer** -> **Endre eller slett** <navnet på grafen> ...

Du kan også her velge samplingsperiode.

Tegne en linje selv

Velg **Innstillinger** -> **Endre/legg til/slett grafer** -> **Legg til tegnet linje** ... Du trekker en linje ved å klikke på ett punkt på linja, holde musknappen inne, og så trekke musa til neste punkt på linja. Du kan velge farge på linja, hvilket navn den skal ha, og om den skal være «eksponensiell», dvs. om den skal se ut som en rett linje når y-aksen er logaritmisk. Disse parametrene kan endres senere, men hvis du ønsker å forskyve linja, må du fjerne den og tegne den på nytt.

RSI

Velg **Innstillinger** -> **Vis RSI** for å få fram en RSI-graf. Velg **RSI-Periode...** for å endre både periode og samplingsperiode. Du kan også tegne linjer på RSI-grafen.

Alarmer

I intradagsvinduet blir alarmene utløst av sanntidskurser for gjeldende dag relativt til enten linjer du har tegnet selv eller glidende gjennomsnitt. Det er f.eks. mulig å lage en alarm som åpner en salgsordre første gang (eller hver gang, dersom du krysser av for «vedvarende»)

intradagskursen faller under 20-dagers eksponensielt glidende gjennomsnitt. Alarmene vil slutte å virke når du sletter dem eller dersom du sletter grafene de er definert relativt til.

Candlesticks

Velg **Innstillinger** -> **Candlesticks**, så vises intradagsvinduet som «candlesticks». Her brukes igjen oppdeling i intervaller som du selv kan definere (under **Endre/Slett/Legg til grafer**).

Klippe og lime grafer

Intradags-, volum- og RSI-grafene kan klippes ut hver for seg og limes inn i andre dokumenter. For å klippe ut riktig graf, klikker du først på den grafen (altså enten historikk-, volum- eller RSI-delen) du ønsker å kopiere, og velger så **Rediger** -> **Kopier** (eller bruker tastaturnarveien).

Denne grafen er klippet ut og limt inn på denne måten rett inn i dette dokumentet:

Teksten øverst i grafene

Dersom du fører musa over grafen, vil en orange prikk markere hvor du er, og teksten øverst viser hvilken dato den markerer og hva kursen var på det tidspunktet. Teksten til høyre viser en tegnforklaring for ekstragrafene, f.eks. **EGSN(60)** i grafen over, som viser at den røde kurven er 60-perioders eksponensielt gjennomsnitt.

Når musa ikke beveges over grafen, vil den vise verdi for sist tilgjengelige tidspunkt. Når du markerer et område for zooming, vil den vise start- og sluttdatoen for det markerte tidsrommet.

Skjule tekst

Du kan skjule teksten øverst i grafen (og i volum- og RSI-grafene) for å spare plass eller hvis du synes den er forstyrrende. Velg **Innstillinger** -> **Vis tekst i grafene**. Dersom denne ikke er haket av, vil teksten forsvinne og grafene vil nyttiggjøre seg den innsparte plassen. Du kan spare ytterligere plass ved å skjule tidsmarkeringene på tidsaksen i volum- og rsi-grafene. Velg i så fall **Innstillinger** -> **Vis verdier på tidsaksen også for volum og rsi**.

Skjule menylinjen (Windows og Linux)

Du kan spare plass ved å skjule menylinjen: Velg **Innstillinger** -> **Vis menylinjen** og fjern avkrysningen. Du får fortsatt tilgang til alle menyene ved å høyreklikke på grafen.

Utseende

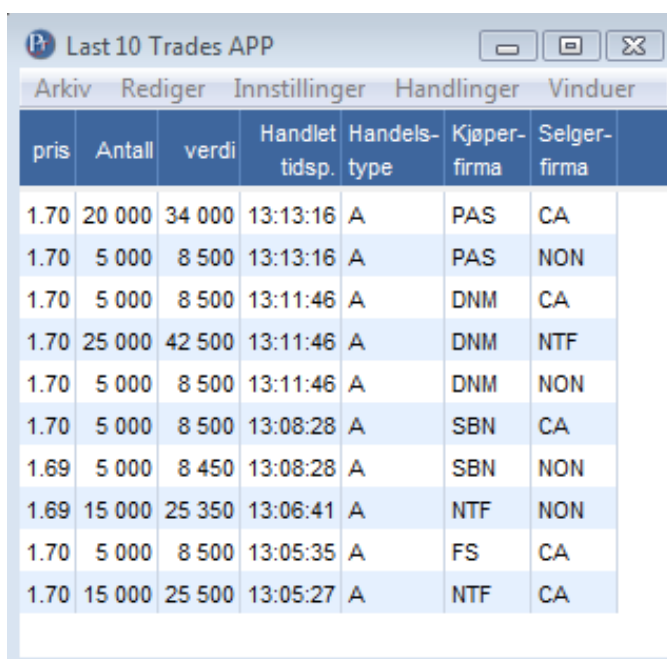
Intradagsgrafene har de samme menyene for stilark, fonter osv. som de andre vinduene.

Tilpasningsmuligheter

Tidligere versjoner hadde innstillingsmuligheter for intradagsvinduet under **Arkiv -> Tilpass PrimeTrader**. Fra versjon 6.0 vil PrimeTrader i stedet huske alle innstillinger du gjør og anvende dem på det neste intradagsvinduet du åpner (bortsett fra tilleggsgrafer som glidende snitt og tegnede linjer).

Tips: Ved å vise spread, handler og forrige, samt skru av tekst i grafene og verdier på tidsaksen i volumgrafene, og så sette Zoom til idag, får man et intradagsvindu som er svært likt det som var i tidligere versjoner av PrimeTrader.

2.7. Siste N handler

pris	Antall	verdi	Handlet tidsp.	Handels-type	Kjøper-firma	Selger-firma
1.70	20 000	34 000	13:13:16	A	PAS	CA
1.70	5 000	8 500	13:13:16	A	PAS	NON
1.70	5 000	8 500	13:11:46	A	DNM	CA
1.70	25 000	42 500	13:11:46	A	DNM	NTF
1.70	5 000	8 500	13:11:46	A	DNM	NON
1.70	5 000	8 500	13:08:28	A	SBN	CA
1.69	5 000	8 450	13:08:28	A	SBN	NON
1.69	15 000	25 350	13:06:41	A	NTF	NON
1.70	5 000	8 500	13:05:35	A	FS	CA
1.70	15 000	25 500	13:05:27	A	NTF	CA

«Siste N handler»-vinduet åpnes fra et prisinformasjonsvindu via **Handlinger**- eller høyreklikkmenyen og gir en oversikt over de siste handlene i ett papir. Under **Innstillinger** kan du stille inn hvor mange handler som skal vises. Under **Handlinger** kan du åpne et ordreskjema for denne aksjen. Vinduet er ellers nokså likt prisinformasjonsvinduene i sin funksjonalitet - du kan fjerne og legge til kolonner, f.eks. Men det er ikke mulig å endre sortering, den er alltid på handelstidspunkt.

Utseende

Siste N Handler har de samme menyene for stilark, fonter osv. som de andre vinduene, dette, viste kolonner og andre innstillinger lagres automatisk som standardinnstilling for neste vindu (derfor er det ikke lenger noen fane for Siste N Handler i «Tilpass PrimeTrader»).

2.8. Meglerandel

The screenshot shows a window titled "Meglerandel APP.OSE" with a menu bar containing "Arkiv", "Rediger", "Innstillinger", "Handlinger", "Vinduer", and "Hjelp". Below the menu bar is a table with the following columns: "Megler", "Kjøps-verdi", "Kjøp i %", "Salgs-verdi", "Salg i %", "Netto verdi", "Kjøps-pris", "Salgs-pris", and "Sist oppdat.". The table contains data for various brokers, with a "Total" row at the top. The data is as follows:

Megler	Kjøps-verdi	Kjøp i %	Salgs-verdi	Salg i %	Netto verdi	Kjøps-pris	Salgs-pris	Sist oppdat.
Total	4 443 149	100.00	4 443 149	100.00	0	1.58	1.58	13:56:32
UBS	690 000	15.5295	60 000	1.3504	630 000	1.50	1.50	11:02:58
SBN	387 950	8.7314	106 600	2.3992	281 350	1.62	1.64	13:54:18
NTF	682 400	15.3585	411 900	9.2705	270 500	1.53	1.58	13:32:49
PAS	169 750	3.8205			169 750	1.70		13:17:08
AVA	164 500	3.7023			164 500	1.50		12:09:46
FS	503 150	11.3242	346 873	7.8069	156 277	1.62	1.61	13:56:25
DNM	759 000	17.0825	647 819	14.5802	111 181	1.61	1.60	13:56:32
NON	833 649	18.7626	724 811	16.313	108 838	1.60	1.57	13:56:32
DDB	84 450	1.9007	46 500	1.0466	37 950	1.54	1.55	13:27:14
NOE	29 400	0.6617	17 050	0.3837	12 350	1.47	1.55	12:17:13
DIF	96 900	2.1809	99 236	2.2335	-2 336	1.62	1.64	12:38:33
ND	23 850	0.5368	32 517	0.7318	-8 667	1.59	1.62	13:56:13
GSI	18 150	0.4085	37 342	0.8404	-19 192	1.65	1.48	12:17:13
SBB			20 250	0.4558	-20 250		1.35	09:05:47

Meglerandelvinduet åpnes også fra **Handlinger**- og høyreklikkmenyen i et prisinformasjonsvindu. Det er nokså likt et prisinformasjonsvindu, med en rad for hver megler, og en spesialrad øverst med summen av alle handler. Man kan sortere på kolonnene for å finne største kjøper etc. Over er vinduet sortert på største nettoverdi.

2.9. Nyhetsleser

Nyhetsleseren åpnes fra **Arkiv**-menyen i prisinformasjon (eller andre vinduer som har arkiv-meny). Den viser børsnyheter fra en rekke kilder - noen av disse er gratis og noen krever abonnement.

Nyhetsleseren vil vise de opptil 150 nyeste meldingene som tilfredsstillende søkerkriteriene som angis øverst i vinduet. Der kan du søke i hele teksten, i overskrifter, eller på tickere, og du kan velge om du vil søke etter forekomster av alle eller bare noen av ordene du angir.

Her er f.eks. et nyhetsleservindu der meldinger som inneholder «olje» er søkt opp, og der en av disse meldingene fra Hegnar vises fram:

Nyhetsleser

Søk: hele teksten etter alle ordene: olje Nullstill

Publisert	Tickere	Distributør	Overskrift
8/11 10:52:08	AOIL-SDB	OMX	Valberedning inför årsstämman 2012
8/11 10:51:23	DOLP	OBI	Proposal from the nomination committee
8/11 10:51:23	DOLP	OBI	nnstilling fra valgkomiteen
8/11 10:29:19		TDN	CAIRN ENERGY:FUNNET SPOR AV OLJE OG GASS
8/11 10:28:59		TDN	CAIRN ENERGY:FUNNET SPOR AV OLJE OG GASS
8/11 09:42:49	AUSS	TDN	AUSS:GOD FINANSIELL SITUASJON, BRA FISKEMEL
8/11 09:23:55	AGR	Hegnar	Får fem prosent av nye olje- og gass-lisenser
8/11 09:15:14		TDN	OLJE:REPSOL OPPJUSTERER OLJEFUNN I ARGENT
8/11 09:04:16	AGR	TDN	AGR:TILDELT OPERATØRSKAP OG 5% ANDEL I PEL
8/11 08:50:42		TDN	TDN:VIKTIGSTE NYHETER FØR BØRSÅPNING TIRSI
8/11 08:45:00		Waymaker	PA Resources produktionsrapport for oktober 2011
8/11 08:45:00		TDN	KOMMENTAR:OLJE BØRS VENTES Å ÅPNE OPP TI

Får fem prosent av nye olje- og gass-lisenser

Den israelske olje- og gasskomisjonen har tildelt AGR Group operatørskap og fem prosent eierandel i Pelagic-lisensene.
<http://www.hegnar.no/bors/article665123.ece>

Du velger selv hvilke av leverandørene du ønsker å vise meldinger fra ved å velge dem fra **Innstillinger**-menyen:

Nyhetsleser

Arkiv Rediger **Innstillinger** Handlinger Vinduer Hjelp

Søk: hele teksten

Publisert	Tickere	Distributør	Overskrift
9/11 15:17:08			
9/11 14:54:15			
9/11 12:19:43	CR		
9/11 09:20:23			

Gull over 1.1

En amerikansk d
 Gullprisen har nå
<http://www.na24.n>

prisen til no
 i Nymex.
<http://www.na24.n/article.jsp?id=27>

- iMarkedet
- TDN
- OBI
- Hugin
- Hegnar
- Waymaker
- NFMF
- DJNB
- Netfonds
- NGM
- OMX
- Aktietorget
- Stick
- Lenke ▶
- Font ▶

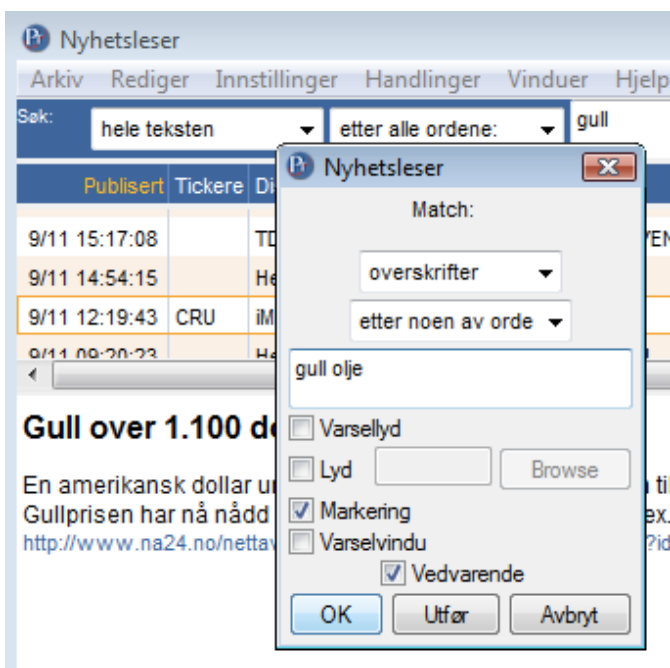
Interaksjon med Prisinformasjon

- Dersom du i et prisinformasjonsvindu legger til kolonnen «Siste nytt», vil du der se overskriften til den siste nyheten om hver ticker fra nyhetsleservinduet.
- Dersom du velger **Vis Nyheter** fra **Handlinger**-menyen i prisinformasjonsvinduet, vil det utføres et søk i nyhetsleservinduet som begrenser visningen til meldinger som omhandler den gitte aksjen.

Alarmer i nyhetsleseren

Under **Handlinger** i nyhetsleseren har du valgene **Legg til søk-basert alarm** og **Legg til ticker-basert alarm**. Begge disse gir deg muligheten til å definere alarmer som utløses hver gang det kommer nye meldinger som tilfredsstillende de gitte søkekriteriene. Forskjellen ligger bare i hvordan alarmen er standard-innstilt, du får i begge tilfelle muligheten til å endre alarminnstillingene.

Her er det f.eks. åpnet en «søk-basert alarm», som kommer opp med samme søk som er aktivt i vinduet - i dette tilfellet et fritekstsøk etter «gull». Men så er søket endret til kun å omfatte overskrifter, og til å gjelde et eller begge av ordene «gull» og «olje»:

Lenker i meldinger

Lenker (URL-er) i nyhetsmeldinger vil åpnes i standard nettleser dersom de klikkes på. Linux-utgaven bruker «mozilla» som standard kommando for å starte en webbrowser, og lagrer et skript som gjør dette i

```
~/prime-trader/run-browser.sh
```

Dersom du ønsker å endre browser kan du selv redigere dette skriptet.

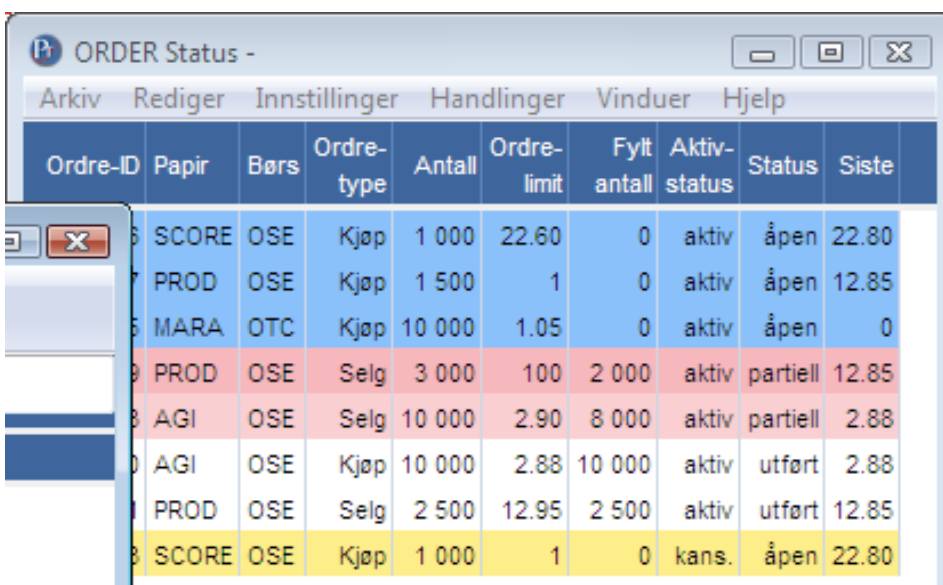
2.10. Ordrestatus

Ordrestatusvinduet viser alle åpne ordre og status på dem. «Åpen» omfatter her også ordre som er utført, men som det ennå ikke er laget sluttsettled for, og ordre som er utgått på tid eller kansellert, men ennå ikke deaktivert (kansellerte og utgåtte ordre blir vanligvis deaktivert ved sluttsettledkjøring etter at børsen har stengt).

Ordrene er sortert på følgende måte:

Øverst kommer nye ordre som ennå ikke er fylt, sortert med de nyeste ordrene øverst. Deretter følger delvis fylte ordre. Disse er sortert etter hvor stor andel som er fylt, med de «mest fylte» nederst. Ordrene er også fargekodet, slik at nye ordre har en sterk blå (for kjøp) eller rød (for salg) farge, og de delvis fylte ordrene har en gradvis svakere rød og blå farge helt til de blir helt fylt og får hvit farge.

Nedenfor de delvis fylte ordrene finner du de utførte og de kansellerte ordrene:

Ordre-ID	Papir	Børs	Ordre-type	Antall	Ordre-limit	Fylt antall	Aktiv-status	Status	Siste
6	SCORE	OSE	Kjøp	1 000	22.60	0	aktiv	åpen	22.80
7	PROD	OSE	Kjøp	1 500	1	0	aktiv	åpen	12.85
5	MARA	OTC	Kjøp	10 000	1.05	0	aktiv	åpen	0
9	PROD	OSE	Salg	3 000	100	2 000	aktiv	partiell	12.85
8	AGI	OSE	Salg	10 000	2.90	8 000	aktiv	partiell	2.88
0	AGI	OSE	Kjøp	10 000	2.88	10 000	aktiv	utført	2.88
1	PROD	OSE	Salg	2 500	12.95	2 500	aktiv	utført	12.85
8	SCORE	OSE	Kjøp	1 000	1	0	kans.	åpen	22.80

Viste kolonner i ordrestatus

Kolonnene i ordrestatusvinduet kan endres på samme måte som i prisinformasjon - dvs. ved høyreklikk på kolonnetittelen. I tillegg til standard kolonner som vises i skjermbildet over, kan ytterligere informasjon vises, som f.eks. gyldighetsdato, ISIN, ordretidspunkt, Kjøper- og Selger-pris.

«Aktiv-status» kan ha følgende verdier:

- **aktiv:** Ordren er aktiv.
- **venter:** Ordren venter på å bli aktivisert. Stop-loss-ordre har denne statusen.
- **kans.:** Ordren er kansellert.

«Status» kan ha følgende verdier:

- **åpen:** Ordren er åpen - ingen handler er utført ennå.
- **partiell:** Ordren er åpen og noen handler er utført, men ordren er ennå ikke fylt.

- **utført:** Ordren er utført og helt fylt.

Innstillinger i Ordrestatus

Under **Innstillinger** kan du velge om helt utførte ordre skal vises eller ikke. I tillegg kan du stille inn font, fontstørrelse og vindusegenskaper som i prisinformasjonsvindue.

Endringer av ordre

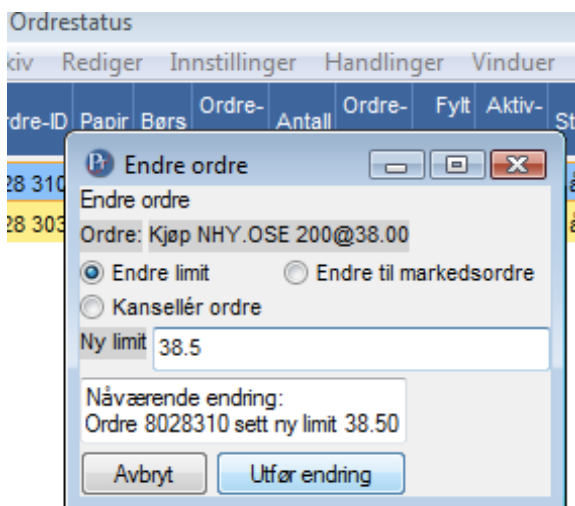
For å endre en ordre, velger du ordren ved å klikke på den og velge handling fra **Handlinger**-menyen, eller ved å høyreklikke på ordren.

Du har følgende valg:

Kansellér alle ordre er beregnet til nødtilfelle hvor plutselige endringer i markedet gjør at man ønsker å avvente alle salg og kjøp. De andre valgene gjelder den valgte ordren:

Endre ordre gir deg et dialogvindu der du kan endre ordren:

Når du fyller ut ny limit, gjelder de samme tastatursnarveiene som i ordreskjemaet (f.eks. A eller K for å sette kjøperprisen, U eller O for å opp et tick). Endringen blir ikke sendt før du trykker på «Utfør endring».

Du kan kansellere ordren fra dette vinduet, men du kan også velge **Kansellér ordre** direkte, da blir den kansellert direkte uten at du blir spurt om bekreftelse.

Legg til alarm gir deg muligheten til å legge inn en alarm på ordren. Alarmen blir utløst av enhver endring på ordren - om den fylles, endres, kanselleres etc.

Hurtigendringer av ordre

- (Nytt i v. 6.o!) Ved å trykke på ordrens limitfelt direkte i ordrestatusvinduet, får du muligheten til å redigere limit direkte uten å ta opp et ekstra vindu. Første gang du forsøker dette, vil du bli spurt om du ønsker å ta i bruk funksjonaliteten. Du kan enten skrive inn ny limit direkte eller bruke [de samme tastaturnarveiene som i ordreskjemaet](#) til å fylle ut kjøper- eller selgerpris eller gå opp eller ned et tick. Når du trykker på retur-tasten, vil endringen bli sendt og utført.
- Ved å bruke opp- og ned piltastene mens du holder inne kontroll-tasten, kan du endre ordrens limit med ett tastetrykk. Første gang du tar i bruk dette blir du spurt om du ønsker å bruke det. Vær oppmerksom på at du sender én endring for hvert trykk, så dersom du ønsker å flytte ordren flere tick ned eller opp, er det bedre å bruke metoden som er beskrevet i forrige avsnitt.
- Ved å trykke DELETE (fn-slettetast på mac-bærbare) kan du kansellere en ordre.

Innstillinger for ordrestatusvinduet

Under **Tilpass PrimeTrader** kan du velge følgende:

- **Tillat limitendring direkte i ordrevinduet ved å trykke...** lar deg skru av (og på igjen) muligheten til raske limitendringer direkte i ordreskjemaets limit-felt (se forrige avsnitt).
- **Tillat limit-endring med tastekombinasjonene...** lar deg skru av (og på igjen) muligheten til raske limitendringer med kontroll-piltast (se forrige avsnitt).
- **Kansellér ordre umiddelbart med delete-knappen** gjør at du ikke bli spurt om du ønsker å slette ordren når du trykker DELETE (som beskrevet i forrige avsnitt).

2.11. Intradagsbeholdning

Intradagsbeholdningsvinduet er et intradags porteføljeværktøy som gir deg oversikt over dagens handler, gjennomsnittspris, fortjeneste etc.

Navn	Kjøp/selg	Ticker	Børs	Antall	pris	Kostnad	Siste	Endr. idag	Verdi	Resultat
Artumas Group	Kjøpt	AGI	OSE	6 000	2.88	17 280				
	Kjøpt			4 000	2.88	11 520				
	Solgt			-6 000	2.90	-17 400				
	Solgt			-2 000	2.90	-5 800				
Artumas Group	Netto	AGI	OSE	2 000	2.88	5 600	2.88	-0.04	5 760	160
Prosafe Production Public	Solgt	PROD	OSE	-2 500	12.95	-32 375				
Prosafe Production Public	Netto	PROD	OSE	-2 500	12.95	-32 375	12.85	0.20	-32 125	250

Vinduet viser en linje for hver aksje og hvert kjøp og hver pris, men handler på samme pris er slått sammen til én linje. I tillegg er det en blå linje for hver aksje som viser netto handel i denne aksjen. F.eks. viser netto-linjen +2 000 for antall i bildet over (kjøpt 10 000, solgt 8 000).

Pris-kolonnen er litt spesiell på netto-linjen, for den viser der gjennomsnittspris for salg dersom man netto har solgt aksjer, og gjennomsnittspris for kjøp dersom man netto har kjøpt aksjer eller gått i null.

Innstillinger-menyen har standardvalgene for font og utseende og i tillegg følgende valg:

- **Vis detaljer** - dersom dette velges bort, vises kun Netto-linjene.
- **Inkluder gårsdagens beholdning** - dersom dette velges, tas gårsdagens beholdning med som et kjøp (eller salg, dersom man var short) til gårsdagens sluttkurs.

2.12. Min beholdning

Min beholdning er et prisinformasjonsvindu med følgende spesialoppsett:

- **Interesseliste** er satt til «My Position», som inneholder de papirene du har beholdning eller lån i, eller hadde det før børsdagens begynnelse.
- **Verktøylinjen** er skjult.
- **Kolonnene** som vises er **Ticker, Børs, Navn, Forrige beholdning, Kjøpt/solgt idag, Netto beholdning, Siste, Verdi nå og Forrige beholdning +/-**.

2.13. Kontoverktøy

Kontoverktøy-vinduet dukker opp dersom kontoen du er logget inn med har «underbrukere», dvs. kontoer som kan administreres av hovedkontoen. Du kan selv legge til slike underbrukere på <https://bang.netfonds.no/administrate-accounts.php>. Dersom du har en konto hos Netfonds Livsforsikring, vil den automatisk bli en underkonto til din konto hos Netfonds Bank.

Her er et eksempel på en konto som har mange underkontoer. I eksemplet er det skrevet «bruk» inn i søkefeltet, og da vises kun de kontoene som inneholder «bruk» i brukerid, fornavn eller etternavn:

Den aktive kontoen vises både i det blå feltet ved siden av søkefeltet, og er markert med gult i selve listen over konti. Bytte av aktiv konto skjer ved dobbeltklikk på en brukernavn, eller man kan manøvrere med piltastene og trykke på return/enter for å skifte.

I tillegg til brukernavn og navn, kan også telefon, epostadresse, kontotype, makskreditt og «regid» legges til. «Regid» er spesielt for forvaltere/meglere med mange kontoer: Dersom du har blitt tildelt «regid» fra Netfonds, kan du bruke også det som søkekriterium. Dersom du ikke har fått noen regid, kan du bare ignorere dette feltet.

Under **Innstillinger** kan du, i tillegg til alle vanlige innstillinger for utseende og font, velge om du vil vise verktøylinjen med søkefelt.

Under **Handlinger** (og via høyreklikk) kan du få fram mer informasjon om den valgte kontoen.

Når valgt konto byttes, vil innholdet i alle vinduer som inneholder kontospesifikk informasjon, altså Ordrestatus, Min Beholdning mfl. endres til å inneholde informasjon om den kontoen du nå har valgt.

2.14. Utførte handler

Vinduet **Utførte handler** (åpnes fra **Arkiv** -> **Ny**) gir deg en enkel liste over alle handler du har utført idag. Normalt er den sortert på tid, med nyeste handel øverst, men akkurat som i prisinformasjon kan du endre sortering ved å klikke på kolonnetitlene.

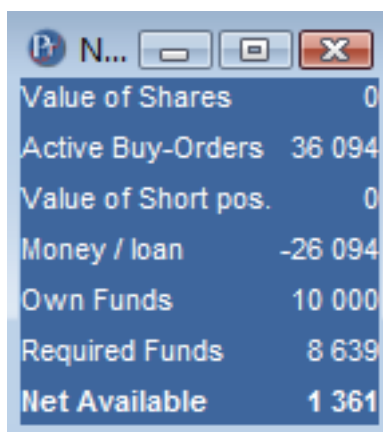

The screenshot shows a window titled "Utførte han..." with a menu bar containing "Arkiv", "Innstillinger", and "Vinduer". Below the menu bar is a table with the following columns: "Ticker", "Børs", "K/S", "Antall", and "pris". The table contains five rows of trade data:

Ticker	Børs	K/S	Antall	pris
AGI	OSE	B	6 000	2.88
AGI	OSE	B	4 000	2.88
AGI	OSE	S	2 000	2.90
AGI	OSE	S	6 000	2.90
PROD	OSE	S	2 500	12.95

2.15. «Available»

Dette vinduet er kun beregnet på kunder som har en konto med låneramme hos Netfonds Bank. Det finnes foreløpig kun i engelsk utgave, og ser der slik ut:

The screenshot shows a window titled "N..." with a list of account statistics:

Value of Shares	0
Active Buy-Orders	36 094
Value of Short pos.	0
Money / loan	-26 094
Own Funds	10 000
Required Funds	8 639
Net Available	1 361

De forskjellige feltene har følgende betydning:

- **Value of Shares:** Dette er verdien av din beholdning i belånbare aksjer. Aksjer med 100% egenkapitalkrav telles altså *ikke* med her.
- **Active Buy-Orders:** Dette er verdien av dine aktive kjøpsordre i belånbare aksjer. Aksjer med 100% egenkapitalkrav telles altså *ikke* med her heller.
- **Value of Short pos.:** Dette er den samlede verdien av alle shortposisjoner du har.
- **Money / loan:** Dette er hvor mye penger du har lånt (dersom negativt) eller har på konto hos Netfonds Bank. Aktive kjøpsordre er trukket fra her: I eksemplet over står det 10 000 på konto, men det er lagt inn kjøpsordre for 36 094.
- **Own Funds:** Dette er din brutto egenkapital, altså verdien av belånbare aksjer +/- beløp eller lån på konto.
- **Required Funds:** Dette er nødvendig egenkapital for aksjene du allerede har, som du har short-posisjon i, eller som du har aktive kjøpsordre for.
- **Net Available** Dette er ditt resterende beløp å handle for, altså egenkapital minus nødvendig egenkapital, og i tillegg begrenset av din øvre kredittgrense hos Netfonds Bank. For dette beløpet kan du handle hva du vil, også ikke-belånbare aksjer. For belånbare aksjer vil netto tilgjengelig beløp være høyere, og vil gå fram av ordreskjemaet.

Dersom du har et negativt tilgjengelig beløp, vil nettobeløpet vises med gul, oransje eller rød farge:

Value of Shares	Active Buy-Orders	Value of Short pos.	Money / loan	Own Funds	Required Funds	Net Available
0	36 094	0	-28 094	8 000	8 639	-639
0	36 094	0	-31 094	5 000	8 639	-3 639
0	36 094	0	-33 094	3 000	8 639	-5 639

Dersom du har et negativt tilgjengelig beløp, er lånebetingelsene brutt, siden egenkapitalen er for liten til å dekke sikkerhetskravet som stilles for lånet. Netfonds Bank forbeholder seg da retten til å tvangsselge posisjoner for å dekke sine krav. Alvorlighetsgraden av bruddet markeres med farge: *gul* betyr at egenkapitaldekningen er på mindre enn 100%, *oransje* at dekningsgraden er på mindre enn 75% (du vil da også motta en mail med advarsel fra Netfonds Bank), og *rødt* betyr at egenkapitaldekningen er på mindre enn 50% av kravet (du vil da også motta en mail med vasling om nært forestående tvangssalg).

2.16. Multi-ordreskjema

Multiordreskjemaet er kun tilgjengelig for forvaltere/meglere etter nærmere avtale med Netfonds, og er derfor beskrevet i en egen manual.

2.17. Tickerlinje

Tickerlinjen åpnes fra **Arkiv** -> **Ny**, og gir en horisontal tickerlinje med fortløpende handler for den børsen du har valgt i prisinformasjonsvinduet. Slik ser den ut (i Mac-utgaven):

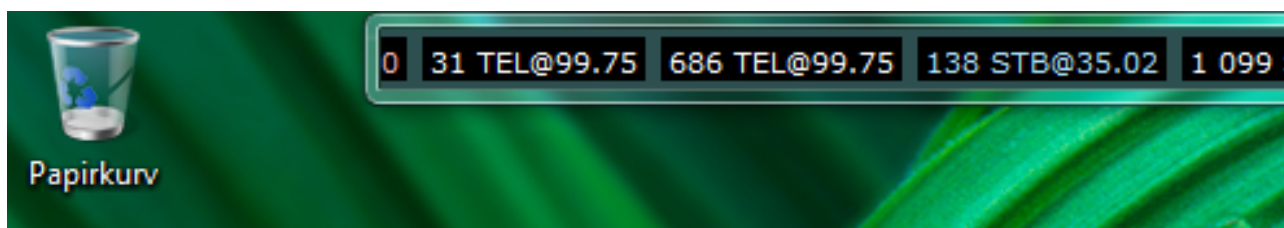
STL	STL	STL	STL	STL	STL	DETNOR	DETNOR	NHY	NHY	NHY	NHY	NHY	NHY
OSE	OSE	OSE	OSE	OSE	OSE	OSE	OSE	OSE	OSE	OSE	OSE	OSE	OSE
136.50	136.60	136.60	136.60	136.60	136.60	82.25	82.25	28.08	28.09	28.09	28.09	28.10	28.10
981	2 035	15	1 000	300	553	1 999	1 001	903	130	660	3 500	1 000	1 807
12:27:17	12:27:18	12:27:18	12:27:18	12:27:18	12:27:18	12:27:18	12:27:18	12:27:21	12:27:21	12:27:21	12:27:21	12:27:21	12:27:21
PLA/MLI	ESO/PLA	ESO/DNM	ESO/NON	ESO/MLI	ESO/GEL	DNM/NON	DNM/NTF	NTF/MSI	NTF/NON	NTF/MSI	NTF/MLI	NTF/MLI	NTF/NON

Du har følgende valgmuligheter under **Innstillinger**:

- **Vis alle handler fra valgte børser...** Her kan du velge en eller flere børser som du ønsker å se alle handler fra. NB: Det er ikke hensiktsmessig å be om alle handler fra NYSE eller NASDAQ.
- **Vis interesseliste...** Her kan du velge en av dine definerte [interesselister](#) (eller lage en ny), og tickerlinjen vil deretter kun vise handler i disse aksjene.
- **Sett hastighet...**: Her kan du sette hastighet for animasjonen i tickerlinjen. Dersom du ikke ønsker animasjon (men samme oppførsel som tickerlinjen hadde i tidligere PrimeTrader-utgaver), sett hastigheten til 0.
- **Vis børs**: Velg om børsen vises for hver handel.
- **Vis antall aksjer handlet**: Velg om antallet vises.
- **Vis handelstidspunkt**: Velg om tidspunktet skal vises.
- **Vis hvilke meglere som kjøper/selger**: Vis meglerkoder for kjøper og selger i hver transaksjon.
- **Slå sammen liknende handler**: Dersom dette er valgt, vil to handler som følger direkte etter hverandre og vurderes som «like» slås sammen på tickerlinjen. To handler vurderes som like dersom de (1) er i samme papir, (2) har samme pris, (3) er mellom samme meglerhus dersom meglerkoder vises og (4) er maksimum ett sekund fra hverandre i tid.
- **Vis menylinjen (ikke på mac)**: Menylinjen kan skjules, du kan da få fram menyene ved å høyreklikke i selve menylinjen.
- **Tynn tickerlinje**: Dette gir en tickerlinje der antall, ticker og pris vises på en enkelt linje.

I tillegg har menylinjen de vanlige innstillingene for font, stiler mm.

Ved å velge kombinasjonen av tynn tickerlinje, skjult menylinje og «klistre» i Windows, kan man oppnå en svært plassbesparende løsning - her et utsnitt av en tickerlinje vist i Windows 7:

2.18. Vinnere og Tapere

Vinnere- og tapere-vinduet åpnes fra **Arkiv->Ny**, og vil i utgangspunktet vise vinnere og tapere på den børsen du har valgt i prisinformasjonsvinduet du åpner det fra. Du kan endre dette, og også få vinduet til å vise vinnere/tapere for flere børser samtidig ved å krysse av hvilke børser du ønsker å se vinnere og tapere fra under **Innstillinger -> Vis Børs**.

I utgangspunktet har det følgende kolonner: Ticker, Siste, Endring i dag og Endring i % idag, men du kan legge til alle kolonner som er tilgjengelige for prisinformasjonsvinduer.

Vise fler vinnere/tapere

For å vise fler vinnere og tapere, øker du høyden på vinduet ved å trekke i det. Du kan også minske fontstørrelsen og gjøre linjeavstanden tettere fra **Innstillinger**-menyen.

Mest- eller minst omsatt-vindu

Ved å legge til kolonnen **Verdi idag** og velge sortering på denne, blir vinduet til et «mest omsatt idag»-vindu. Du kan også sortere på minst omsatt.

Filtrere på volum eller verdi

Ofte kan det være hensiktsmessig å filtrere vekk lite omsatte aksjer fra vinner- og taper-listene. Du kan derfor sette minimumsverdier for volum, verdi og antall handler fra **Innstillinger**-menyen.

Handlinger-menyen

Fra Handlinger-menyen og fra høyreklikk på ticker, har du adgang til alle de samme handlingene som i prisinformasjonsvinduer - åpne ordreskjema eller andre vinduer, farge en rad osv.

3. Ytterligere funksjonalitet

3.1. Stilark

Nytt i PrimeTrader 6.0 er muligheten for å endre farge på alle vinduselementer og lagre disse endringene som «stilark» som kan anvendes på andre vinduer.

PrimeTrader kommer foreløpig med to innebygde stilark, «Netfonds Standard» som inneholder de tradisjonelle fargene og fontene PrimeTrader fra tidligere versjoner og «Night Trader» som har lys tekst på mørk bakgrunn. Disse kan velges fra **Innstillinger**-menyen under **Stilark**. Der kan du også velge **Anvend denne stilen på andre vinduer...** som lar deg anvende samme stil på alle andre vinduer eller alle vinduer av samme type.

Definere stiler selv

Du kan fra **Innstillinger** -> **Stilark** også velge **Håndter stilark...** som gir deg et kontrollpanel for å endre farger i vinduet:

Her vil du se alle fonter, linjeavstander og farger som kan endres i det gjeldende vinduet (i dette tilfellet et «Vinner og tapere»-vindu). Når du er fornøyd med utseende har du følgende valg:

- du kan trykke på **Utført** - endringene vil da forbli lokale til det gjeldende vinduet
- du kan trykke på **Anvend stil...** - endringene vil da kunne kopieres til andre vinduer av samme type eller alle andre vinduer
- du kan trykke på **Last et stilark** for å laste inn et av de forhåndsdefinerte stilarkene igjen

Men ikke minst kan du trykke på **Lagre som stilark** for å gi det oppsettet du har laget et navn, dermed kan du lett anvende det på et senere tidspunkt til andre vinduer (det vil da dukke opp som et valg direkte i **Stilark**-menyen).

3.2. Eksport til regneark

PrimeTrader kan fra versjon 4.4 eksportere data i sanntid til regneark, f.eks. Excel eller OOCalc.

Aktivere eksportfunksjonen

For å skru på eksport, velger du **Arkiv -> Tilpass PrimeTrader**, går inn på **Generelt**-fanen, og krysser av for **Eksporter data til regneark mm.**

Hente data til regnearkprogram

PrimeTrader eksporterer data via en liten innebygd webserver, så du henter data til regnearket ditt med vanlig metode for å hente data fra en webserver. Det henvises til regnearkprogrammets manual. Vi har også laget [en enkel forklaring for brukere av Excel](#).

Eksport-funksjoner

PrimeTrader kan eksportere tre forskjellige typer tabeller: **security**, **quotes**, **trade** og **expanded-mbp**, som svarer til henholdsvis: Statistiske data om papirer (navn, isin, mm.), kursdata, enkelthandler og ordrebokdata. For ordrebokdata eksporteres 20 nivåer.

Kommandosyntaks

De ønskede papirene skrives på formen PAPIR.BØRS, og adskilles med &-tegn. Tjeneren lytter kun lokalt, og er derfor å finne på adressen «localhost» eller «127.0.0.1». For å hente ut «quotes» for Norsk Hydro og Pepsi, må vi dermed oppgi følgende adresse til regnearkprogrammet (det kan være lurt å teste i en webbrowser først):

<http://localhost:8678/quotes/NHY.OSE&PEP.N>

og ordreboka til Hydro og Statoil får vi ut slik:

<http://localhost:8678/expanded-mbp/NHY.OSE&STL.OSE>

Bruk av interesselister

[Interesselister](#) som du har definert selv i PrimeTrader (og innebygde interesselister, som f.eks. «My Position» eller «OSE OBX Tickers») kan forenkle uthenting av data. Du bruker interesselister ved å skrive inn «wlist=<navnet på din interessliste>» i stedet for eksplisitt å oppgi ticker-børs-parene.

Hvis navnet inneholder blanke, kan du (men må du ikke) bruke + i stedet for blank. Gitt at du har lagret en interessliste som heter «my watch list», kan du nå bruke følgende URL-er:

<http://localhost:8678/quotes/wlist=my+watch+list>

<http://localhost:8678/expanded-mbp/wlist=my+watch+list>

Oppdateringsfrekvens

Web-importfunksjonen i regnearket ditt kan innstilles til å oppdatere automatisk med jevne mellomrom. Excel støtter ned til 1 minutt mellom hver oppdatering, mens Open Office OoCalc kan gå helt ned til 1 sekund.

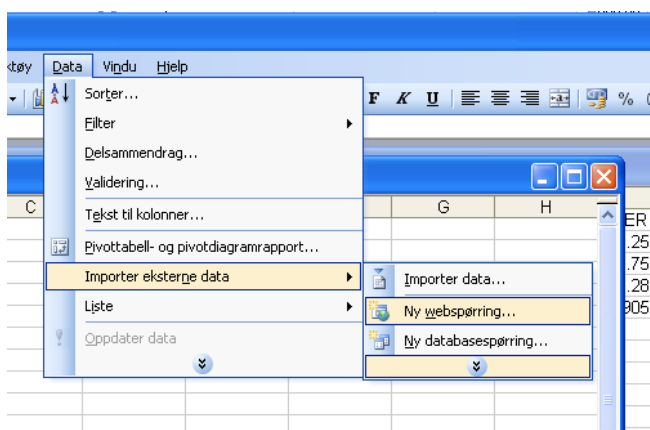
VIKTIG: PrimeTrader tåler å få flere forespørsler i sekundet, men ikke bruk slike innstillinger mot ordinære webservere som f.eks. www.netfonds.no!

3.3. Import til Excel

Det vises her hvordan spørringer mot PrimeTrader gjøres i Excel 2003 (på Windows). For andre versjoner eller programmer, vises det til leverandørens dokumentasjon. Les først [forrige avsnitt](#).

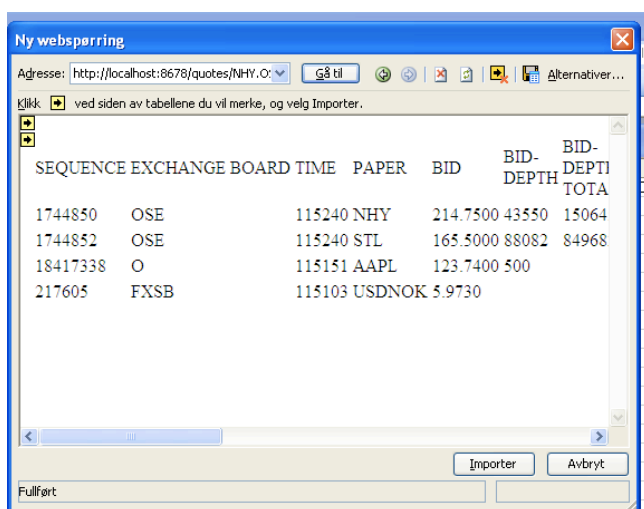
Lag en ny webspørring

Velg «Importer eksterne data» under Data-menyen:

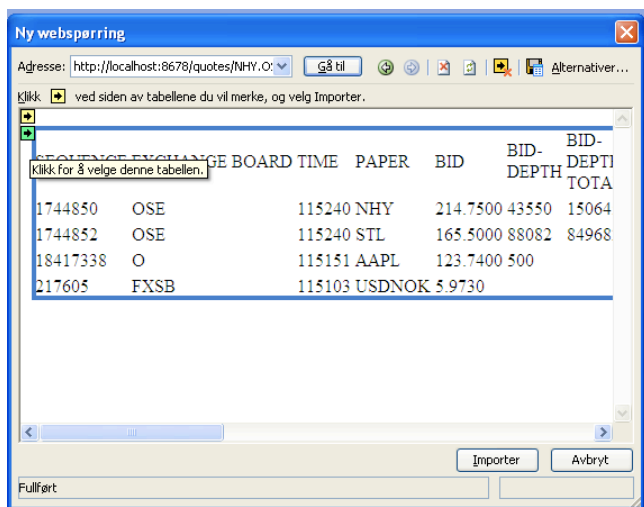

Fyll ut ønsket URL

og trykk så på «Gå til»-knappen. For riktig syntaks, se [Eksport til regneark](#)

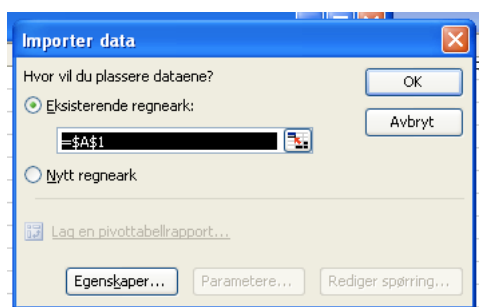

Velg tabellen ved å trykke på pilen:

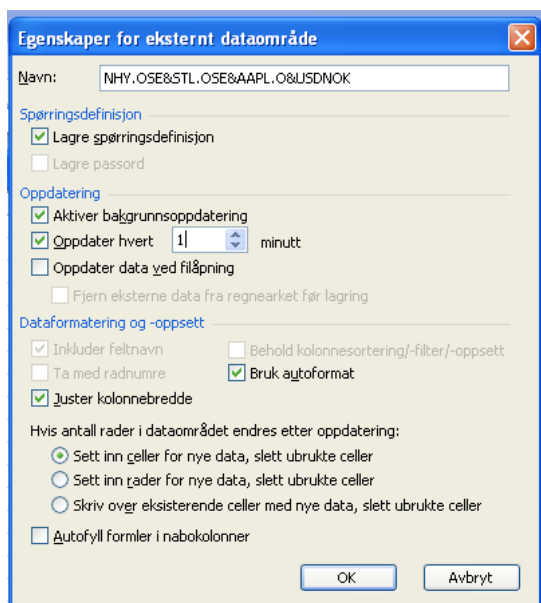

Trykk så på «Importer»-knappen!

Velg ønsket plassering av importerte data:

Trykk så på «Egenskaper»:

Det viktigste her er å sette passende oppdateringsfrekvens. Excel lar deg ikke oppdatere hyppigere enn en gang i minuttet.

Trykk OK, trykk så OK en gang til i «Importer data»-vinduet, og du er igang!

3.4. Lenking av vinduer

En nyhet i PrimeTrader 5.0 er at du kan lage *lenkede vinduer*. Dette er aksje-spesifikke vinduer (som intradagsgrafer, ordrebøker etc.) som er lenket sammen med et prisinformasjonsvindu, slik at du kan bytte innhold i alle de lenkede vinduene samtidig.

Lage lenkede vinduer

Du kan skru på automatisk lenking fra et prisinformasjonsvindu (velg **Innstillinger** -> **Lenk vinduer automatisk**). Hvis du gjør det, vil vinduer du senere åpner, automatisk lenkes mot dette prisinformasjonsvinduet.

Du kan også styre lenking individuelt fra hvert vindu:

Velg (f.eks. fra et intradagsgraf- eller ordrebokvindu) **Innstillinger** -> **Lenke** ->, og velg derfra det vinduet du ønsker å lenke sammen med. Fra samme meny kan du også fjerne lenken.

Oppdatere lenkene

Du oppdaterer hva som vises i de lenkede vinduene ved å trykke på return eller enter i prisinformasjon. Innhold fra den valgte aksjen (markert med oransje ramme) vil da vises i de lenkede vinduene.

Vinduer som kan lenkes

Følgende vinduer kan lenkes: **Ordrebok**, **Intradagsgraf**, **Siste N Handler**, **Nyhetsbrowser**, **Historikkvindu**.

3.5. «Fastlimte» vinduer (kun Windows)

I Windowsversjonen er det mulig å «klistre» vinduer fast i sin nåværende posisjon. De mister da vindusrammen sin og kan dermed ikke flyttes ved et uhell og tar mindre plass. Velg **Klistre** fra **Innstillinger**-menyen.

3.6. Interesselister

En **interesseliste** er en liste av tickere som du kan bruke til tre forskjellige formål i PrimeTrader:

- Når du [opprettet et nytt prisinformasjonsvindu](#)
- Når du ønsker å filtrere hvilke tickere som vises i en [tickerlinje](#)
- og når du [eksporterer til regneark](#)

Du kan lage interesselister ved hjelp av et eget redigeringsgrensesnitt. Dette finner du i **Tilpass PrimeTrader** under **Generelt**. Du kan også lage nye interesselister ved å lagre innholde i et prisinformasjonsvindu. Tips: Åpne et tomt prisinformasjonsvindu, fyll så dette med tickere fra

andre prisinformasjonsvinduer ved å dra og slippe tickere på det nye vinduet. Når listen er komplett, kan du [lagre tickerne i dette vinduet som en interesseliste](#).

3.7. Ytterlige tilpasninger

Under **Generelt** i **Tilpass PrimeTrader** kan følgende ytterlige tilpasninger gjøres:

Under **Valg**:

- **Stream i små porsjoner:** Dersom du bruker antivirusprogramvare eller en proxy som gjør at du får hyppige brudd på forbindelsen eller «hakkete» forbindelse, kan du forsøke å krysse av her. **Ikke bruk det dersom det ikke har noen effekt på brudd i forbindelsen!** For de fleste brukere vil det bare være til ulempe og kan føre til en ørliten forsinkelse i forbindelsen.
- **Eksporter data til regneark mm.** Dette er beskrevet i kapittelet om [eksport til regneark](#).
- **Husk brukerid i loginvinduet.** Dersom du bruker PrimeTrader på en maskin som deles av flere, bør du fjerne krysset her, så lagrer ikke PrimeTrader brukernavnet ditt til neste gangs oppstart.

Videre muligheter under **Generelt**:

- **Interesselister:** Her kan du redigere og forvalte dine [interesselister](#).
- **Utløpstid for sesjon:** Her kan du endre hvor langt tidsrom med inaktivitet det går før PrimeTrader spør deg om passord. Husk at du kan nullstille tellingen av inaktivitet ved å trykke på PT-ikonet i **PrimeTrader Widget**. Det bør vurderes å aktivt bruke widgeten til å oppfriske aktivitetstelleren i stedet for å sette en lang verdi her, siden det kan utgjøre en sikkerhetsrisiko dersom maskinen din kan nås fysisk av andre enn deg selv.
- **Proxy-adresse:** Her kan du endre proxy-adressen. Se beskrivelsen i [første kapittel](#).
- **Språk:** Her kan du velge mellom norsk, engelsk og svensk.